46ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 508 Կ. ՊՕԼԻՍ, 1902 ԴԵԿՏ. 23/5 ՅՈՒՆՍ, 1903 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 6 ՇԷՎԱԼ 23 ԲԷԱՆՈՒԱԼԸ ԷՎԷԼԻ 1318

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉI-EFKIAR
88, Grand' Rue de la S-Porte, 38
CONSTANTINOPLE

ՑԼԻՊ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ ԿՈՒՐԱԼՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գրանդ Ռիւ տէ լա Սառեթ, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ եւ չեն տրուիր։

Մանզումէի Էֆքիար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنجه یومی رسمی غزتهدر
صاحب امتیازی : اوهانس فرید
اداره‌نامه‌سی : باب عالی جادهسنده نومره ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
	3 ամիսուան	Վեցամեայ
Պոլսոյ համար	80 գր.	50 գր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Դրսեւոյ համար	25 ֆր.	13 ֆր.

ՑԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 գրուշ։
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԴԻՄԱԿՆԵՐԸ ՎԱ՛Ր

(ԵՐԿՐՈՐԴ ԵՒ ՎԵՐՋԻՆ ՅՕԴՈՒԱԾ)

Ինչպէս քանի նախորդ յօդուածովս, Միքայէլ Շամամանեանի դատաւորութիւնը և «Բիւզանդիոն» մականուանուելու համար բրած փորձերը նոր կորով մը տուին մեզի, քիչ մը աւելի սերտիւ գործին փարելու համար։ Երեք հոգի էինք խմբագրատան մէջ, Իսալիսյէն նոր դարձած երիտասարդ մը՝ Գ. Բարեռ Շանազ,— ապարդէն հմար չառ յուսալից,— ուրիշ երիտասարդ մը՝ Գ. Գեղամ Բարեռեան՝ հեղութեան ու զարհուրանքի արտայայտութեան մը իր կեանքին, և ես։ Աշխատութիւնը ծանր էր մեր երեքին ու մանաւանդ ինի համար, որովհետեւ Թերթին գործերէն դուրս սահմանուած էի գլխաւորել միւս աշխատակիցներու որոնք նոյնպէս հարկեցուցիչ էին։

Զարմանալի սակայն։ Ամէն մէկերնիս «մեծ բարով»ը ընելու հանդիսին, մանաւանդ որ դուրսէն աշխատակիցներ չունէինք։ Հապա քանի մը բարեկամներ պարբերաբար մէյմէկ յօդուած կը ղրկէին։ Առանց մէ դուրս, ամբողջ Թերթը մենք պիտի լեցնէինք, ինչ որ դիւրին բան չէր։ Միւս կողմէ, երեքնուս համար ալ անհնարութեան խնդիր մը կար գործին մէջ, որովհետեւ Միքայէլ Շամամանեան՝ իր նախորդուածքին վրայ իրեն բան գրած ըրած էր ընել թէ «Մաղիկ» ինկաւ։ Մեր մասին, դիտէինք որ անկում մը կար, բայց չէինք ուզեր ընել թէ ա՛վ էր անոր ենթարկուողը, «Մաղի՛կ» թէ ուրիշ մը։ Կը ժպտէինք մենք մեզի, ու քիչ մը աւելի ի՛նչ-աշխատէինք։

Մեր եռանդին ամէնէն գեղեցիկ կողմը հոն է որ չուզեցինք բնաւ օգտուիլ այդ աշխատութենէն։ Առաջին շաբթեներուն մանաւանդ, երբ «Մաղիկի» անօրէնը անձնութեան մէջ էր՝ մտածելով թէ մենք ալ մեր կարգին կրնայինք առնել քալել, մեզի համար չա դիւրին էր շաբաթական յաւելում պահանջել և ընդունիլ ալ։ Թերթին սարելիքին տիս մը մնացած էր, և չէի ուզեր որ «Մաղիկի» անօրէնը ըսէր թէ իրեն համար ամէնէն կենսական եղող առենուան մը մէջ դժուարութիւններ յարուցինք իր առջեւ։ Այս պատճառաւ, մարդկօրէն կարելի ամէն ջանք ըրի՝ խմբագրութեան ընկերներէս մէկը եա կեցնելու համար հրաժարելու մտադրութենէն։ Իրեն ըսի որ սպասենք մինչեւ հոկտ. մէկ, և Թերթը իր գծուարին կացութենէն փրկելէ վերջ միայն ներկայացնենք մեր պահանջումները։ Խօսք աւելի ան առեն իրեն միտնու։ Ուրիշ բան՝ եթէ «Մաղիկի» անօրէնը,— որ օրը երեւս անգամ մեզի ուրախութիւն կը յայտնէր Միքայէլ Շամամանեանի շաբաթականէն ազատած ըլլալուն համար,— հոկտեմբեր մէկէն առաջ ուզէր ինքնաբերաբար մեզի յանձնում մը ընել։

Տղան համոզուելով եա կեցաւ իր մտադրութենէն, թէեւ «Մաղիկի» անօրէնն ալ բան մը չըրաւ իր կողմէ։ Թերթին նկատմամբ մեր անուցած նախանձախնդրութեան հանդէպ բոլորովին ապատնուած էր թէ մեզմէ ոչ ոք միտք ունի առնել քալելու։ Շատ հեղ կու գար կը գրգռէր մեզ, ըսելով թէ Միքայէլ Շամամանեան սա կամ նա խօսքը ըրեր է «Մաղիկի» դէմ։ Թերեւս կը կարծէր թէ կը խաբուէինք։ Չէինք խաբուեր, ու եթէ կ'աշխատէինք, քիչ մը ալ մեր անձնասիրութիւնը գոհացնելու համար էր։

* * *

Ամիս մը անցուցինք այսպէսով և ջանի մը օր մնաց հոկտեմբեր մէկին։ Շաբաթ ցորեկ մը, խմբագրատան մէջ էինք ընել թէ յանկարծ երկուշաբթին սկսեալ Միքայէլ Շամամանեան կրկին «Մաղիկ»ին պիտի գայ։ Այս լուրը ինձի ա՛յն սարսափն անհաւատալի թուեցաւ՝ որչափ որ առաջ թաւած էր Շամամանեանին բէկնեանի հետ բանակցելուն լուրը։ Մրցակցի մը, անձնական հակառակորդէ մը երթալ գործ խնդրել, չամբարշաւել, ճամբու դրուիլ, գէշ խօսիլ այն Թերթին դէմ որուն հիմնադիրներէն եղած էր, և այս ամէնէն վերջը կրկին վերադառնալ այդ միեւնոյն Թերթին,— իրր թէ բնաւ բան մը տեղի ունեցած չըլլար,— չիտակը ամէն մարդու գործ չէ։

Եւ սակայն համոզուեցայ, տեսնելով որ Միքայէլ Շամամանեան վարը, «Մաղիկի» անօրէնին հետ գլուխ գլխի խօսակցութեան մը մէջ թաղուած է, ճիշդ ինչպէս որ երկու սիրահարներ պիտի ընեին երկարաւեւ բաժանումէ մը վերջ։ Ի՞նչպէս տարակուիլ։ Որոշումս տուի իսկոյն։ ալ անկէ ետքը չէի կրնար հոն մնալ։ Ճիշդ այդ միջոցին խմբագրատան ընկերներէս մէկը եկաւ ինձի գտաւ զարմացած դէմքով մը, և յայտնեց թէ Շամամանեանի եկած օրն իսկ պիտի քաշուի։ Շիտակը չքաշուեցեր զինքը, որովհետեւ ինձի չափ պատճառներ չէր կրնար ունենալ Շամամանեանի ընթացքէն վշտանալու։ Բայց գնաց իմ մասիս, որոշումս վերջնական էր։ Ըսի խմբագրատան մէջ, թէ նոյն վայրկեանէն սկսեալ ինքզինքս հրաժարած կը նկատեմ, և թէ բնաւ միտք չունիմ երկուշաբթի օրը իմնելու։

Յաջորդ կիրակի օր, «Մաղիկ»ի անօրէնը Բերա գաւ զիս, և հարցուց թէ ինչո՛ւ կը հրաժարիմ։ Բացատրեցի իրեն ամէն բան, ըսի թէ ես իմ մասիս,— իրր այսպէս ասուուն մտերիմ բարեկամ մը,— իրմէ աւելի իրաւունք ունէի Միքայէլ Շամամանեանի ընթացքէն վիրաւորուելու, թէ առիթը եկածին պէս այդ ընթացքը երեսին պիտի տայի, որով խաղաղութիւնը պիտի անհնարանար խմբագրատունէն ու գործը պիտի ընեսէր։ Մնաց որ ինձի համար ա՛լ բոլորովին անկարելի էր ո՛ և է առնչութիւն մը ունենալ Միքայէլ Շամամանեանի հետ, մանաւանդ բարոյական-գաղափարական գծի մը, լրագրութեան մէջ։ Աւելի լաւ էր որ ես քաշուէի, և խնդիրը մեր մէջը մնար։

Ասոր վրայ «Մաղիկ»ի անօրէնը վճռականցաւ զիս թէ Միքայէլ Շամամանեան ա՛ և է բարոյական դեր մը չպիտի ունենայ «Մաղիկ»ի մէջ, և թէ դրամական հաշիւի մը կարգադրութեան համար՝ օրը առեն մը Թերթին Բաղաքականները թարգմանելով պիտի երթայ։ Միեւնոյն բանը ըսած է նաեւ խմբագրութեան միւս ընկերներուս։ Ինձի՝ ուեւլցուց նաեւ թէ այս պայմաններուն մէջ ա՛լ պատճառ մը չունէի հրաժարելու, և թէ նոյն իսկ, եթէ ուզէի, կրնայի խմբագրատան մէջ ա՛ և է յարաբերութիւն չունենալ Միքայէլ Շամամանեանի հետ։ Ու մեկնեցաւ։ Խօսք առնելով որ երկուշաբթի խմբագրատուն իջնեմ։

Կրկին այդ խօսքը սրտանց չտուի։ Ինձի անանկ կուգար թէ Շամամանեանը տեսածիս պէս ամէն բան երեսին պիտի տամ, պիտի ըսեմ թէ ինչ մեծ գէշութիւն մը ըրաւ ինքզինքին, և թէ ամէն մէկս որչա՛փ իրաւունք ունէինք իր ընթացքը աղուոր չտեսնելու։ Յաջողեցայ սակայն ինքզինքս զսպել։

Միայն թէ այդ համաձայնութիւնը չատ չտեւեց, որովհետեւ երկրորդ օրն իսկ հասկցայ թէ զիս խաբած էին։ Հոկտ. մէկը եկած էր, և Միքայէլ Շամամանեան,— որ «Մաղիկ»ի անօրէնին բաժին նայելով ո՛ և է բարոյական դեր չպիտի ունենար գործին մէջ,— կատարեալ անտարբերութեամբ երեք սիւնակ արձակ ստորագրած էր «Մաղիկ»ի տարեկիցին նկատմամբ, լրագրութեան մէջ սկզբունք, յարատեւութեան ոգի, հաստատ, օրոշ ուղղութիւն քարոզելով։ Չէի կրնար հաւնալ թէ ինչո՛ւ, ստորագրած էր այդ ամէնը, ի՛նչ մանաւանդ որ իր ըսածներուն բոլորովին հակառակը ըրած էր վերջին ծայր վրան բաց կերպով մը։ Կը մտածէի թէ ինչ պիտի ըլլար Թերթը, եթէ երբեք յաջորդ օրն իսկ, Բիշեան եղբէր դիտել տար թէ լրագրութեան մէջ այդ սկզբունք, յարատեւութեան ոգի, որոշ ուղղութիւն քարոզող անձը՝ որ ամբողջ տարիներ ամէնէն ծանր քաւերը գրած էր իրեն դէմ, ակամայ շաբաթ մը առաջ իր ոտքը եկած էր գործ խնդրելու։

Ինձի կը մնար հեռանալ։ Վերջին փորձ մը ալ ըրի սակայն՝ խաբուած ըլլալուս մասին կատարելագէս համոզուելու համար, և այդ փորձին իրր պատասխան ծառայեց Օր. Մարի Ցավհանէսեանի մէկ նամակը։ Այդ նամակին հրատարակութեան յաջորդ օրը, Միքայէլ Շամամանեան հետեւեալ երկտողը գրած էր իր յաւիտենական չինարէնով.—«Կը ցաւինք հաղորդելու թէ Թերթիս խմբագրութեան ապարանքն բաց ցակայութեանը, սխալմամբ միայն հրատարակուած երեկի Թիւին մէջ Մարի Ցավհանէսեան սորագրութեամբ նամակ մը, որուն համար պէտք կը զգանք ներողութիւն խնդրելու։— Փոքրիկը առոր վրայ փրթաւ։ Միտքս դրած ըլլալով քաշուիլ՝ ինձի համար խնդիր չէր այդ երկտողին հրատարակութիւնը։ Աւելի գոհ էի որ առիթ մը կը ներկայանար Շամամանեանի երեսին տալու այն կատակերգութիւնը զոր կը խաղար ամիսէ մը է վեր։ Այդ առիթը չփախցուցի։ Ըսի իրեն թէ իր երկրորդ անգամ գալատանը առիթ «Մաղիկ»ի անօրէնը ինչ հանգամանքով ներկայացուցած էր զինքը, թէ այդ պատճառաւ բնաւ պէտք չունէր փշտանալու թէ Թերթը խմբագրակա մը ունի՞ կամ ունեցած է երբեք։ Միւս կողմէ երեսին տուի իր ընթացքը, ասելեցնելով թէ աղուոր բաներ չէին ասուածները՝ որոնք իր անձին վրայէն վերջ ուղղակի Թերթին պիտի վնասէին։

Միքայէլ Շամամանեան իմ մեկնումս սպառնալիք մը նկատեց, և պէտք տեսաւ յայտարարելու թէ ինք ա՛ և է սպառնալիքէ չի վախնար։ Ասոր վրայ էր որ ըսի թէ ինք ինքզինքին անա՛նկ բան մը ըրած է որ եթէ աշխարհի բոլոր մարդիկն ալ մէկտեղ գալով ուզեն իրեն վնասել, չպիտի կրնան աւելի ծանր ու սպանող հարուած մը տալ։ Ալ ի՞նչ պէտք կար սպառնալիք ընելու։

Այս պատճառաւ արդէն բոլոր ասնք ինձի պահեցի, պահեցի մինչեւ այսօր։ Եւ եթէ երբեք իրենք իրենց կողմէ չկարձէին զիս «հոգիի անբարոյականութեան տիպար» մը ներկայացնելու, բնաւ չպիտի ուզէի դամբանականը կարդալ մարդու մը՝ որ բարոյապէս մեռցուցած է ինքզինքը։

Իմս է յանցանքը։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ԱՅԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿԸ

Մի մոտ «Մանզումէ»ի այն ընթերցողներուն յայտնէ, որոնք թիւ 431էն սկսեալ Թերթ կը գնեն։ Այխարհաբար Նարեկը բացէն պիտի չծախուի։

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Առ Գ. հեռագրիր

Ձեր հարցումներուն պատասխանելէ առաջ, հարկ է յիշել թէ, կառավարութիւններց մասնաւորաբար առեւտրական գործառնութեանց համար, Բաղաքային Օրինագրքէն դատ, դրած են առեւտրական օրէնքներ, որոնց համաձայն կը լուծուին ամեն առեւտրական խնդիրներ։ Այն պարագային, երբ, Առեւտրական Օրինագրքին մէջ, ա և է առեւտրական գործառնութեան մը մասին, բացարձ պրամադրութիւն մը չգտնուի, պէտք է դիմել Բաղաքային Օրինագրքին կամ առեւտրական սովորութեանց։ Ամէն երկրին մէջ սովորութիւնները, առեւտրական ըլլան թէ ոչ, օրէնքի ոյժ ունին և Օսմ. Բաղաքային Օրինագրքին մէջ ասկայ հատատաղ հեռեւեալ յօդուածները կան։—

Մէտ. 36. Առաթ մանհաքեմ տիր (Սովորութիւնը համաձայն է օրինաց)։

Մէտ. 37. Նասրն իթիմալի պիր հուճէէթ տիր, քի անընկնա ամէն վատիպ օլուր (ժողովրդային գործառնութիւնը զօրաւոր ապացոյց մը է, որուն համաձայն ընթանալ անհրաժեշտ կ'ըլլայ ի պահանջէ հարկին)։

Մէտ. 44. Պէյնէթթիւճար մարուճ օլան չէյ պէյնէրինտէ մէշրուտ կիպի տիր (վաճառականաց մէջ սովորութիւն եղած բան մը, անոնց մէջ պայմանագրեալ կը նկատուի)։

Օրէնքի մէջ թէպէտ չկայ յօդուած մը որով գիտցուի թէ գործառնութիւն մը ինչ պայմաններուն մէջ սովորութիւն կը համարուի և թէ ո՞վ պիտի հաստատէ այն, բայց որոշուած է թէ գործողութիւն մը այն տեղ սովորութիւն կը համարուի, եթէ առանց բացառութեան ու չարունակ կրկնուի և օրէնքի ուղղակիօրէն անձանց համաձայնակցութեան հակառակ չըլլայ։ Առեւտրական գործառնութիւն մը վաճառականաց մէջ սովորութիւն է թէ ոչ, ճշդելու համար պէտք դիմել Առեւտրական Սենեակին և առ ի չգոյէ Առեւտրական Սենեակի, ձեռնհաս անձերու. կարծեաց։

Արդ, որովհետեւ ձեր ըրած հարցումներն այն կարգի հարցերէն են, որուն մասին Առեւտրական Օրինագրքին մէջ բացարձ պրամադրութիւն մը չկայ, անոնց օրինական պատասխան մը տալու համար պէտք է դիմել առեւտրական սովորութեանց և գաղոնց հաստատող մարմիններու և ձեռնհաս անձանց։ Իմ տուած պատասխաններս, գործնական փորձառութեան վրայ հիմնուած ըլլալով գործադրելի են չատ պարագաներու մէջ։

Հարցումները։

1. Ընկերութեան մը մթերանոցը դրուած ապրանք մը որուն «Recepisse-warrant»ը կը կրէ «pas de responsabilité pour les cas de force majeure»ի ըսմարքը և դրուած ապրանքը կատարելագէս կ'ապրուի մաս մը մթերանոցի հողային խնամաւութենէն և մաս մըն ալ առնչեանորու (մուկ) կեր ըլլալէ, հոս ֆոսֆամաժէսոի սահմանը մինչեւ ո՞ւր կը գծէք և մնէ ո՞ր պէտք է տաւժէ այն վնասը, իրէսբիսէն կրո՞ղը թէ գրողը։

—Առնչա և խոնաւութիւն ֆոսֆամաթօ չեն։ Ֆոսֆամաթօ կը նշանակեն այն պատճառներն ու արգելքներն զորս բառնալ մարդու կարողութենէն վեր են, ինչպէս՝ գետին տաքելովը չոգենաւին որոշեալ օրը չկրնալ հասնիլը, կայծակի կամ ժամանակի ազդեցիկ քանի մը ալրիլն կամ ալրուիլը, եւն. եւն.։ Առնչաներու վնասը հատուցանելէ զերծ ըլլալու համար հարկ է յատկապէս այդ պայմանը դնել, ինչպէս ըրած են բոլոր չոգենաւային ընկերութիւնները։ Անցնինք Մեսաժէռի Մարիթիմի բեռնագրին, որուն Ա. յօդուածն է։

«Նաւապետը և ընկերութիւնը երբեք պատասխանատու չեն բացառիկ պարագաներու մէջ պատահած վնասներուն. ոչ է պատճառով նաւաթեկութեան, ցամաքի վրայ, մթերանոցին կամ նաւին մէջ պատահած հրդեհներուն, մեքենայի կամ կաթսայի արկածներէ և մանգուռումէ առաջ եկած կոլտանեբուն և վնասներուն, մակերես կամ ցեցերու պատճառած վնասներուն և այլն, և այլն։»

Իսկ խոնաւութենէն առաջ եկած վնասաց մասին հարկ է ճշդել ապրանքին տեսակը և մթերանոցը մնացած տեւողութիւնը։ Որովհետեւ մանիֆեսթոներն կրնայ առանց աւելորդ, օրինակի համար, ամիսներով մնալ մթերանոց մը, մինչ միեւնոյն մթերանոցին մէջ տարբեր տեսակէ ապրանք մը, քանի մը օրուան մէջ կրնայ աւրուիլ. այս վնասը մթերանոցին խոնաւութենէն աւելի ապրանքին բնութեան պէտք է վերագրել և բնականաբար ապրանքին տէրն է որ պիտի տաւժէ այս վնասը։ Բայց եթէ սովորական ապրանք մը մթերանոցին տարողութեան խոնաւութենէն աւելի, պէտք է տաւժէ մթերանոցին տէրը։ Ըստ Մէտէլլի 8րդ յօդուածին, «Մաղրաթ մէնֆաաթ մուգաթիլէնինէ տիր», վնասն օգուտին փոխարինութիւնն է, ով որ կը վայելէ բանի մը օգուտը, պարտ կրել նաև անոր վնասը։—

Կան ապրանքներ ալ, ուր ընկերութիւն մը կամ հատատաւորեան մը դերն կ'ըլլայ ոչ է պատասխանատուութենէն կամ հատուցումէ. օր. համար, Մաքսի մթերանոցը եթէ ապրանք մը մնալով աւրուի, վնասը մաքսային վարչութիւնը տաւժել չէ պարտաւորիր, հապա ինքն է։

Ինչպէս քանի նախորդ յօդուածովս, Միքայէլ Շամամանեանի դատաւորութիւնը և «Բիւզանդիոն» մականուանուելու համար բրած փորձերը նոր կորով մը տուին մեզի, քիչ մը աւելի սերտիւ գործին փարելու համար։ Երեք հոգի էինք խմբագրատան մէջ, Իսալիսյէն նոր դարձած երիտասարդ մը՝ Գ. Բարեռ Շանազ,— ապարդէն հմար չառ յուսալից,— ուրիշ երիտասարդ մը՝ Գ. Գեղամ Բարեռեան՝ հեղութեան ու զարհուրանքի արտայայտութեան մը իր կեանքին, և ես։ Աշխատութիւնը ծանր էր մեր երեքին ու մանաւանդ ինի համար, որովհետեւ Թերթին գործերէն դուրս սահմանուած էի գլխաւորել միւս աշխատակիցներու որոնք նոյնպէս հարկեցուցիչ էին։

Զարմանալի սակայն։ Ամէն մէկերնիս «մեծ բարով»ը ընելու հանդիսին, մանաւանդ որ դուրսէն աշխատակիցներ չունէինք։ Հապա քանի մը բարեկամներ պարբերաբար մէյմէկ յօդուած կը ղրկէին։ Առանց մէ դուրս, ամբողջ Թերթը մենք պիտի լեցնէինք, ինչ որ դիւրին բան չէր։ Միւս կողմէ, երեքնուս համար ալ անհնարութեան խնդիր մը կար գործին մէջ, որովհետեւ Միքայէլ Շամամանեան՝ իր նախորդուածքին վրայ իրեն բան գրած ըրած էր ընել թէ «Մաղիկ» ինկաւ։ Մեր մասին, դիտէինք որ անկում մը կար, բայց չէինք ուզեր ընել թէ ա՛վ էր անոր ենթարկուողը, «Մաղի՛կ» թէ ուրիշ մը։ Կը ժպտէինք մենք մեզի, ու քիչ մը աւելի ի՛նչ-աշխատէինք։

Մեր եռանդին ամէնէն գեղեցիկ կողմը հոն է որ չուզեցինք բնաւ օգտուիլ այդ աշխատութենէն։ Առաջին շաբաթներուն մանաւանդ, երբ «Մաղիկի» անօրէնը անձնութեան մէջ էր՝ մտածելով թէ մենք ալ մեր կարգին կրնայինք առնել քալել, մեզի համար չա դիւրին էր շաբաթականի յաւելում պահանջել և ընդունիլ ալ։ Թերթին սարելիքին տիս մը մնացած էր, և չէի ուզեր որ «Մաղիկի» անօրէնը ըսէր թէ իրեն համար ամէնէն կենսական եղող առենուան մը մէջ դժուարութիւններ յարուցինք իր առջեւ։ Այս պատճառաւ, մարդկօրէն կարելի ամէն ջանք ըրի՝ խմբագրութեան ընկերներէս մէկը եա կեցնելու համար հրաժարելու մտադրութենէն։ Իրեն ըսի որ սպասենք մինչեւ հոկտ. մէկ, և Թերթը իր գծուարին կացութենէն փրկելէ վերջ միայն ներկայացնենք մեր պահանջումները։ Խօսք աւելի ան առեն իրեն միտնու։ Ուրիշ բան՝ եթէ «Մաղիկի» անօրէնը,— որ օրը երեւս անգամ մեզի ուրախութիւն կը յայտնէր Միքայէլ

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ

ՔԱՍԻՄ 23

ԿՆԱՌՈՏ ՀԱՆԳՈՅՑ ՄԸ

ՎԷՊ

Տեղական-ընտանեկան կեանքէ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Ա.

Թանմիզեան Հաճի Յակոբ աղան քառասունի մօտ, միջահասակ, գիրուկ, անձնատուութիւն մ'էր, որուն անունն ալ ուրիշ բազմաթիւ Յակոբներու պէս Հաճօբ ապի վերածուած էր տեղացիներու բերնին մէջ։ Թէեւ երկար տարիներ Պոլիս ապրած էր, սակայն կեսարիա վերադարձին կրկին հագած էր մեսաքասխանն կերպասէ կէս-լէնթարին, որուն տակէն կ'երեւար բանթալոնը՝ զարմանալի հակադրութեամբ։ Ընթերցին վրայէն կապարագոյն չուխայէ սալիա մը՝ որ մէկ մատ լայնութեամբ մուչտակով եզերուած էր, մուչտակի պատառները տալու համար անչուշտ և ամէնէն վրան ալ հողագոյն գլխարկ մը, իսկ ոտքերը լոգնին փալ և վիզէն ալ կախուած՝ ժամացոյցի երկար շղթայ մը, որ երբ Հաճօբ աղան քալէր, լոգնին փալէն եղանակովը կը ճօճար աջէն ձախ, ատաքեան մ'ալ բարձրացնելով զայն կրողին դիրքը։

Հաճօբ աղան մէկն էր այն բացառիկ ընկերներն, որուն չմոլ կամ ծաղրել անունը կուտան կեսարացիք, ինչ որ վերջին ատաքեան գործունեայ, ալ ջաց, քարէն հաց հանող և չարունակ խարող ու բնաւ չխաբուող կը նշանակէ։

Մեր նկարագրած Հաճօբ աղան՝ որուն պիտի դիմէր Պետրոս, տիկինին կեսարիա գալը իմացնելու համար, իր ճարտար պատուանունը արդարացնելու ասնկով՝ օրուան ամէն ժամերուն մէջ ակէ հոն, ունկէ հոս կը վազեր միշտ գործի վրայ ցուցնելով ինքզինքը։ Հազ չէ թէ հարիւրին ութսունչինդը օգէ ետեւէն էր որ կը վազեր։ իր սիզդուքն էր պարապ չկենալ և չարունակ առնել ծախել։ Զկար ապրանք տեսակ մը որուն վրայ առուտուր չէներ և ոչ ալ գործ մը որուն չմիջամտեր։ Խօսակցութեանը ամբողջ առարկան ցեղերն, էլեբրն, եաֆէը, թիլէն, ալանը, Մարսիլիան ու Իզմիրն էր, զորս կը յեղեղեր օրն ի բուն և գրպանները լեցուն էին տասնական փարանոց նամակագրէմի փոխարէն այլ և այլ առեւտրական հրապարակներէ եկած սակագիններով։

Քալել չէր գիտեր Հաճօբ աղան, միշտ կը վազեր և ճամբան եթէ մէկը պատահէր իրեն,

—Հեռագիր մը բան մը կա՞յ, կ'ըսեր, փիչանէն ի՞նչ լուր։

Մինակ ապրանքներու այս տեսակներով չէր սահմանափակեր սակայն իր գործունէութիւնը, այլ գերը չորս բացած ամէն կողմ էլէէր կը փնտռէր և ցուցընելու համար թէ ո՛րչափ սիրահար է առեւտրի.

—Այլ բերնիդ բացէք, կ'ըսէր, իմ ֆէյս անդամ ծախու է։

Իրականութեան մէջ սակայն հովի ետեւէն վազող մէկն էր Հաճօբ աղան որ իր Պոլիսէն բերած մէկ քանի սակիներովը վաճառականութիւն ընելու և մեծ վաճառականներու դասակարգը մանելու մեծամասութեամբ՝ գրեթէ ա. չը՛չցուցած էր դրամագլուխը, և հիմա ալ ծաղրելի ըլլալու հանգամանք ստացած էր իր «ինմալ»ութիւնը։

Պետրոս արիկինէն բամնուելէ քիչ առաջ քաղաք մտաւ և ուղղակի վաճառականներու կեդրոնը, Վէզիր խան գնաց, վատահ ըլլալով որ անկէ կրնար տեղեկութիւն ստանալ իր փնտռած մարդուն նկատմամբ։

Երկու վաճառականներ խանին դրան առջեւ կանգնած կը խօսակցէին. պատանին անոնց մօտենալով,

—Վաճառական Հաճի Յակոբ աղա Թանմիզեանը ո՞ւր կարելի է գտնել, բաւ։

—Ի՞նչ պիտի ընես, հարցուց վաճառականներէ մէկը։

—Կարեւոր ըսելիք ունիմ իրեն։

—Ա՛ս կողմերը նայէ, բաւ վաճառականը ծիծաղելով, օ՛ր մարդը որ անապարանքով, վազելով, ալ ու ձախ չնայելով գայ, նոյն ինքն է։

—Բայց կարելի չէ՞ր որ վաճառաւունը ցոյց տայիք։

—Դուն, ի՞նչուդ պէտք, իմ բաներս մարիկ ըրէ։

Պետրոս արդէն սրամիտ, վաճառականին այս խօսքերէն հասկցաւ որ, Տիկինին կարծածին պէս արժէքաւոր մէկը չէ իրեն դիմելիք անձը և երբ կը տոտոմաէր, հեռուէն ծայր տուաւ Հաճօբ աղան զոր իսկոյն մատանիչ ըրաւ վաճառականը։ Երիտասարդը դայն դիմաւորելով,

—Բարև Հաճի Յակոբ աղա. բաւ.

Ճատալօղը բոլորովին անձնատուր իր սանդիմներու հաչիւին, չլսեց իսկ Պետրոսի ըսածը։

—Զեզի ըսելիք ունիմ, կրկնեց պատանին ետեւէն քալելով։

Հաճի Յակոբ չդադրանալով քալել կամ աւելի չիտակը արշաւել,

—Եթէ էլէրէ ունիս, բաւ, բիաչէն ինկած է, առաուն հեռագիր տուի, Մարսիլիան հինգ ֆրանք կոտրած է, Իզմիր ալ քառասուն դրուշ։

Պետրոս որ հաղիւ վազելով կը հասնէր հաճի Յակոբին, բան մը չնասկնալով անոր խօսքերէն,

—Բէյրեթ չունիմ, բաւ, ուրիշ բանի...

—Ճէկերի է նէ գործիս կուգայ... ընդմիջեց մարդուկը ճակտէն հոսած քրտինքները երկու մատուքներով սրբելով։

—Առեւտուրի գործ չէ հաճի Յակոբ աղա, չեմեց Պետրոս, երբ խանին ուզեւ հասան, կեցիր ըսելիք ունիմ։

—Բայց չեմ կրնար երկար խօսք մտիկ ընել, հիմա փօթան պիտի մեկնի, դեռ նամակ մը գրած չեմ, այնչափ փաթուրաներ, պրլանչօներ կան գրուելիք, բաւ Յարտոյը մտացոյցը նայելով, ըսէ տեսնեմ ինչ է։

—Ֆոլիս բարեկամ մը ունիս եղեր...

Բարեկամ անունը լսելուն պէս երեսը թթուեցուց Թանմիզեան, արդէն օձին մանրամասնութիւնը լսած էր և գիտեր թէ, ինչպէս սպանուած էր, իր՝ Ֆոլսոյ մէջ այնչափ մտերիմը եղող բարեկամը, ուստի կնոջը ձեռքէն օձիքը ազատելու փորձ մը ընելով

—Ի՞նչպէս բարեկամ, բաւ, եռ Ֆոլսոյ մէջ հազար բարեկամ ունիմ,

—Առ ալ ձեր ամենէն մտերիմ բարեկամը Ա. Դ.եան էֆ.ին է, զոր վաճառքին մէջ սպաննեցին, հիմա կինը քաղաք եկած է, ինձ գրկեց որ յարմար տեղ մը գտնես իրեն՝ ինչալու համար։

Հաճի Յակոբ նկատելով որ բոլորովին անծանօթ ձեռանալը պիտի չըլլայ։

—Ըսած մարդդ ազէկ մը ճանչցած չունիմ թէեւ, բաւ, բայց Եէնի Խան Թող իմանայ, ես կը պատուիրեմ սենեկապանին. կամ աւելի ազէկը եկեղեցի իմնալու էր. ինչ որ է, ես վազը կը տեսնամ։

Պետրոս արդէն մեծ յոյսով չէր որ ներկայացած էր մարդուն, որուն այս խուսափողական պատասխաններէն զայրանալով, ուղղակի Մայր եկեղեցի գիմեց ու առժամանակեայ սենեակ մը դատ ունէ, հետեւեալ օրը եկեղեցիին յարմար տեսած մէկ տեղը իմնանելու մտադրութեամբ։

Աչք բաց տղեկը սա ամենքը կարգադրելէ ետք, համրան վերադարձաւ ու տիկինին տիրոջ աւելի ետ չչմացընելու համար քաւ թէ, Հաճի Յակոբ Թանմիզեանը մէկ քանի օրուան համար բացակայած էր Կեսարիայէն, հետեւարար կարելի չեղաւ կարգադրութիւն մը ընել անոր հետ և խան մը չիմնալու համար եկեղեցիին սենեակ մը վարձեց այն գիշերուան համար։

Տիկինը որ վերջին ծայր կը վախնար խան իմնալէ, խիստ գոհ մնաց Պետրոսի կարգադրութենէն և դէպ ի Մայր եկեղեցի ուղղուելով հոն իմնաւորեցաւ։

(Շարունակելի)

կտուակ իր առած խիստ բարձր արդիւնքն, որովհետեւ մաքսային մեքենայոցը վաճառականին ապրանքը մեքենելու համար սահմանուած չէ և դիմումը բարձր արդիւնքներ կ'առնուին, որպէս զի վաճառականը օր առալ իր ապրանքը մաքսէն քաշէ. այս պարագային խոնարհութենէ ևն. յառաջ եկած վնաս մը ի հարկէ պիտի առաջ վաճառականը, ի պատիժ իր անհոգութեան, կամ ապրանքը մաքսէն չկրնալ քաշելուն ո և է մէկ պատճառին։

* * *

2. Մաքսային վարչութիւնը ապահովագրուած ապրանքի մը — մեքենակոծ — ոչ թէ իսկականին այլ բան բոլորի բարձրէկէ ապահովագրուած դնոյն վրայ կրթնելով, բան այսմ կը դնահատէ. ինչ է օրէնքին արամադրութիւնը այս մասին։

—Մաքսին մէջ ապահովագրութեան բոլորին վրայ գին դնել գնահատել չէ, այլ գին հաշուել։ Գնահատիչ պաշտօնեան պարտաւոր է իր հմտութեան ու փորձառութեան չափով կամ իրեն յատուկ նախի հաշիւներով գին մը դնել. իսկ օրտաստվոր ու գներն յարափոխ ապրանքց համար նահէնի քնել տալ։ Գնահատիչ պաշտօնեան պէտք չէ ոչ վաճառականէն հաշուեցուցի ուզէ, ոչ ալ գին հարցնէ (Գոլոյ օտար ապրանքց մաքսին մէջ գնահատելու սովորութիւնն այս է)։

Արդէն վաճառականին ու մաքսի գնահատիչ պաշտօնէին մէջ չանու հակասութիւն կայ։ Մէկը միշտ կ'ուզեցածի վար գին դնել տալ, իսկ միւսը ընդհակառակին կը ջանայ բարձր գին դնել։ Մաքսային վարչութիւնը այնի դրութիւնը դնելով, երկու կողմի այս ձգտմանց մէջ պատուար մը քաշած է։ Վաճառականն ու գնահատիչը, գներու որոշման մէջ գրեթէ սորուած են իրարու յարմարել, մին վախնալով իր ապրանքը արժէքէն վար գինով մաքսէն ձգելու, միւսը մաքսի մեքենայոցը բարձր գինով այնի ապրանքներով լեցցնելու։ Իսկ եթէ երբեք ըլլայ այնպիսի բացառիկ պարագաներ, որ գնահատիչ պաշտօնէին ու և է վաճառողի մը ներկայացնել հարկ ըլլայ, ապահովագրութեան բոլորը իր վաճառքան թուղթ կը ծառայէ. որովհետեւ ըստ ծովային առևտրական օրինագրքին հանուելու յոգուածոց, ապահովագիր մը ապրանքին բուն արժէքը կը ներկայացնէ։

(Առևտ. Ծով. Օր.) յոդուած 280. — Սեղուրթա օլունան էմալ ու էշեանքն թաքարի գլայմէթնալ հիլէ օլուգը վէ եա մզգար ու գլայմէթնաէ իթաատքը քեաշիպէ իսիլիկի վէ եախսա թանմիլիյէ սէնէտինաէ սահիբէքարլըգ դուհուր իթարիի հալաէ. ևն.

Ցող. 192. — Տէրունը սէգինէաէ պուլունան էմիատանը նէվլի վէ էմիատաան մէկուզ օլան թիհարէթ'նէն. իւղէրլէրինէ սիղուրթա օլմամ վէ օլար իսէ, օլմամըշ կիպի տատ օլուեաուր։

Ցող. 193. — Սիղուրթա քանիթաեանա սիկուրթա իթարէնն չանա թարաքիրեան պէյան օլունմասը լազըմ կէլէն չէլէր մէսաթիւն անկ գալմըշ եահսա խիլոքը վէ եա թանմիլիյէ սէնէտինաէ կէսսէթէրիլիգինէն ֆարգը օլարագ իթատէ գէրէքմըշ օլուպ տատ են. ևն. օլունան քանիթաթա սիղուրթանը հոգպշնատ քէչկէմ եէքիւն հիքմիւնատ թութուլմաագ որ։

Որով ձեր գործածած մեքենական բառը ապահովագրի մասին անտեղի և կամ անտեղի կ'ըլլայ։

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՄԱՐՈՔԻ ԽՆԴԻՐԸ

Անգլիոյ Արտաքին Գործոց Նախարարութիւնը յայտարարած է թէ, Անգլիա, Մարոքի խնդրին մէջ, կը փափաքի Ֆրանսայի և Սպանիոյ հետ գործել, և այդ երկու կառավարութեանց չափ, ինքն ալ կը փափաքի մեծագոյն պահպանումը՝ Մարոքի մէջ։ Անգլիոյ Արտաքին գործոց Նախարարութիւնը ասոր մասին չունի ո՛և է երկրի մը յարձագրութեան խառնուելու։ Մենք, —ըսած է Անգլիոյ Արտաքին գործոց Նախարարը,— այդ մասին պէտք եղածին չափ փարձառութիւն ձեռք ձգած ենք։ Ամէն զարագայի մէջ պէտք է քիչ մը ապասանք տեսնելու համար թէ Մարոքի Էմիրը պիտի կրնայ իր թշնամիները չախչախել, թէ ապէսին Անգլիա, Ֆրանսա և Սպանիա միասին ո՛և է գործի չձեռնարկան, ինքը պիտի յաղթուի։ Առ այժմ մեր ազգակիցները պէտք է պաշպանենք մենք։ Եթէ երբեմն Էմիրը մեր օգնութեանի պէտք ունենայ, մենք այդ բանը ընելու պէտք չենք զգար։ Ֆրանսայի համար տարբեր է ասկայն։ Ֆրանսա՝ Մարոքի սահմանակից գաղթավայր մը ունենալով, շատ արամարանական և շատ բնական է որ ինքը ուզէ, հիմակուց, աւելի նախապատրաստական միջոցներ ձեռք առնել։

* * * Թանտէրէն 30 դէկտ. թուականաւ կը հեռագրեն թէ կացութիւնը միևնոյնն է Ֆէսի մէջ։ Բնակիչներուն մէկ մասը, ներկայ խառնաշփոթ վիճակին մեծագոյն պատասխանատուն կը նկատեն Անգլիան։ «Թրի կունտ» 30 թուականաւ կը տեղեկանայ թէ Ֆէս չէ պաշարուած թշնամիներուն կողմէ։

* * * Անգլիական երկու զրահաւորներ՝ «Վիքթորիաս» և «Բանդորաս», և երկու յածանաւեր՝ «Տրանա» և «Տաքանդ» Գալատին Ուոլքէր դեր-ծովակալին հրամանատարութեամբ Ճիպրալթար գացին ուր պիտի մնան մինչև նոր անօրինութիւն մը։

Հանրային կարծիքը Լոնտոնի մէջ

Մարոքի կացութիւնը մեծ ապառաբութիւն մը չբերեր հանրային կարծիքին վրայ։ Իսկ քաղաքական շրջանակներուն մէջ, ոնոր վրայ չիսուիր անդամ։ Իրիկուան կարգ մը թերթեր կը հրատարակեն հեռագիրներ՝ Թանճէրէն, Մատրիէն և Բարիզէն, այս մասին և անոնցմէ ամենք՝ որոնք կը դրգռին այս խնդրով, կացութիւնը կ'ճնռան կը ներկայացնեն։

Ցայսմիկ է թէ Ֆրանսա և Սպանիա կը քաղաքն ուխտեն խոսի պահպանումը Մարոքի մէջ, և թէ անգլիական նախարարութիւնը համերաշխութեամբ պիտի գործէ այս երկու ազգութեանց հետ։ Այս վերջինը կը վստահեցնէ թէ, չուզեր իրերու կնճռատումը, և կը գնահատէ Ֆրանսայի հետ համակիր գործակցութիւն մը։ Ուրեմն վախ չի կայ խնդրին կնճռատումի, և անտատ ատոր համար է որ շատ չեն զբաղիր այս խնդրով։

Վ Ի Ն Է Ց Ո Ւ Ի Է Լ Լ Ա

Բարքաքոի մէջ զրոյց կը շրջի թէ, Ֆրանսական հիւպատոս Մ. Բիելլէօ Վէնէսուէլլական կառավարութենէն սատած է խնդրուած — կարգադրութեանը համար Ֆրանսայի ըրած այն պահանջմանց, որոնք չեն դանուիր Բարիզի մէջ տարագրուած այն դաշնագրութեան մէջ, որուն նպատակն էր դիւանագիտական յարաբերութիւններ հաստատել Ֆրանսայի և Վենեցուէլլայի միջև։ — այդ պահանջումները ենթարկելու այն նկատառութեան, որուն ենթարկուած էին Գերմանիոյ, Իտալիոյ և Անգլիոյ կողմէ ներկայացուած պահանջումները։

Այդ բանը պիտի մերժուի սակայն Պէլէիքայի, Հոլանտայի և Սպանիոյ պահանջմանց պէս։

Հ Ն Դ Կ Ա Ս Տ Ա Ն

Թագադրութեան հանդէսները

Հնդիկաստանի մէջ, դեկտ. 29ին առաջին մեծ օրն էր Տէլհիի հանդէսներուն՝ որոնք տեղի կունենան Էտուարտ Է. ի գահակալութեան առթիւ՝ իբրեւ Կայսր Հնդիկաստանի, եւ որոնք չգնացութեան եւ փառաւորութեան կողմէ չատ աւելի պիտի ըլլան 1877ին կատարուածէն, երբ Լորտ Լիթըն, այն ատեն փոխարքան, հանդիսաւորապէս հռչակեց Վիքթորիա Թագուհին գահակալութիւնը իբրեւ Կայսրուհի Հնդկաստանի։ Այս օրուան հանդէսները որոնք Քոնոթի դուքսին ու դքսուհիին, Լորտ Քըրզընի եւ Լորտ Քիչէնէրի Տէլհի մուտքովը սկսան՝ փիղերու վրայ նստած, ուր օր պիտի տեւեն։ Փոխարքայ Լորտ Քըրզընի կողէ չորս մեծ հացկերոյթներ պիտի տրուին՝ իւրաքանչիւրը հարիւր հիսուն հոգինոց։ Հնդկաստանի վեց հարիւր յիսուն մահարաջաները, ակնախաղ համազգեստներով, փայլուն անցք մը պիտի կատարեն Քոնոթի դուքսին առջեւէն իրենց բոլոր հեռեւորդներով։ Մեծ զարհանդէս մը՝ ալ տեղի պիտի ունենայ։ Լորտ Քըրզըն ալ խիստ չքեղ ընդունելութիւն մը պիտի կատարէ իր բնակարանին մէջ։ Ատոր համար փոխարքան տասնըհինգ հազար սակի պիտի ծախսէ իր անձնական քսակէն։ Հնդկաստանի բոլոր բանարկիչները զատ պիտի արձակուին։ Անգլիայէն հարիւր հազարէ աւելի ուղեւորներ Հնդկաստան գացին՝ հանդէսին ներկայ գտնուելու։ Հեռագրական հինգ հազար քիլոմէթր թելեր հաստատուեցան, կատարուելիք հանդէսներուն համար հեռագրով տեղեկութիւն հաղորդելու լրագիրներու։ Լորտ Քըրզըն նաեւ տիտմաթակրաֆ մը բերել տուած է՝ հանդէսներուն պատկերները հանելու եւ յետոյ տարբոլ Անգլիոյ մէջ ցոյց տալու համար։

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿ

Թարգմանեց ԳԱՄԻՄ

Յատկապէս «Մանզումէ»ի համար

ԿԱՐԴԱԼ ԵՐԷՍՔԸ ԵՐԵՍԸ

ԽՆԱՄՈՎ ՊԱՀԵՑԷՔ ԹԻՒԵՐԸ

78—120

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՏՐԷԶՏԱ 3 յունվար. — Ժորժ Թագաւորին վիճակը ֆէլ մը բարւոքած է. հիւանդը՝ իր աղջիկը Մարի-Ժորգէթը տեսնել ուզեց։

ԲԱՐԻԶ. — Կը հաւատան թէ կոմս Լամսարոֆ. խիստ կերպով ծանուցան է Պուլկարիոյ թէ, պէտք է տէն ջնջը ի գործ դնէ բոլոր խռովարարներուն ձգտումները դադրեցնելու համար։

Ս. ԲԵԹԵՐԱՊՈՒՐԿ. — Ռուսիա դեսպանը հռչակեց իր՝ Աւստրիոյ հետ ունեցած առեւտրական դաշնագիրը։

—Կոմս Լամսարոֆ վերադարձաւ։

ՀՌՈՄ. — Զարը և Զարուհին հոս պիտի գան յունուարին վերջը։ Իսկ Գերմանիոյ կայսրը՝ անոնցմէ անմիջապէս առաջ։

ԼՈՆՏՈՆ. — Բարեյոյսէն կը հեռագրեն թէ, Մ. Զեմպրլէն Բրեթորիա մեկնած է։

ՊԵՐԼԻՆ. — Կը հաւատան թէ Գերմանիոյ զահամատանդ իշխանին Բեռդերպուրկ երթալուն նպատակը, ուսա ուրշիդուքսի մը հետ նշանուելն է։

«Նասիոնալ Զայթունկ» կը գրէ թէ, զահամատանդը Բէթերսպուրկէ դարձին պատայ մը պիտի ընէ Միլենկրանի մէջ. պիտի այցելէ Հռոմ, Պոլիս և ուրիշ քաղաքներ։

ՇԱՆԿՀԱՒ. — Գերման զօրախմբին հոս Ճապոնցոց մասը երկէկ նաւ նստեցու Եւրոպա դառնալու համար։

ԹՈՒԼՈՆ. — Ֆրանսական ոյն նաւաստիները որ առաջին նշանին Մարոքեան ջուրերը պիտի մեկնի, կը բաղկանայ 3 զրահաւորէ, և 3 յածանաւէ, որոնք ամբողջովին պատրաստ և ռազմի առած են։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ. — Բօրթօ-Բռպէլլօէ եկած հեռագիր իր կ'ըսէ թէ, դաշնակիցներու մարտանաւերը, Բօրթօ-Բռպէլլօի նաւահանգիստին ներսը գտնուող բոլոր Վենեցուելլական նաւերը գրաւած են։

ՇԱԲԱԹ ՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԷՐԼԻՆ, 2 յունուար. — «Նորտ Տոյչէ Ալկէմայնէ Զայթունկ»ի՝ Իմպրայ թէ Ռուսիոյ կայսեր հրաւէրով, Գերմանիոյ զահամատանդ իշխանը յունուարի կէսէն Բեռդերպուրկ պիտի երթայ, Ռուսիոյ կայսերական արքունիքին այցելութիւն տալու։

ԹԱՆՃԷՐ. — Սպանիական «Ինֆանթէր Իսպէլ» յածանաւերկը նաւահանգիստին մէջ խարսխած է։ Հրամանատարը, այսօր, այցելութիւն տուաւ Սպանիոյ դեսպանին որ անոր հաղորդց իր կառավարութեան հրահանգները։

—Թանճէրի կուսակալը, այսօր, հրաւիրեց բոլոր դեղապատները՝ ծանուցանելու անոնց թէ պատասխանատու են իրենց տեղերու ճամբաներուն ապահովութեանը։

ՊՈՒԷՐԼԷՇ. — Ռումանիոյ Երեսփոխանները, ելմատցոյցի ծրագրին ընդհանուր վիճաբանութիւնները աւարտելէ ետքը, ընդունեց զայն եւ ձեռք առաւ յոդուածներուն առանձին վիճաբանութիւնը։ Ելմատական նախարարը, ընդհանուր վիճաբանութեան ատեն՝ իբրեւ Կայսր Հնդկաստանի, եւ որոնք չգնացութեան եւ փառաւորութեան կողմէ չատ աւելի պիտի ըլլան 1877ին կատարուածէն, երբ Լորտ Լիթըն, այն ատեն փոխարքան, հանդիսաւորապէս հռչակեց Վիքթորիա Թագուհին գահակալութիւնը իբրեւ Կայսրուհի Հնդկաստանի։ Այս օրուան հանդէսները որոնք Քոնոթի դուքսին ու դքսուհիին, Լորտ Քըրզընի եւ Լորտ Քիչէնէրի Տէլհի մուտքովը սկսան՝ փիղերու վրայ նստած, ուր օր պիտի տեւեն։ Փոխարքայ Լորտ Քըրզընի կողէ չորս մեծ հացկերոյթներ պիտի տրուին՝ իւրաքանչիւրը հարիւր հիսուն հոգինոց։ Հնդկաստանի վեց հարիւր յիսուն մահարաջաները, ակնախաղ համազգեստներով, փայլուն անցք մը պիտի կատարեն Քոնոթի դուքսին առջեւէն իրենց բոլոր հեռեւորդներով։ Մեծ զարհանդէս մը՝ ալ տեղի պիտի ունենայ։ Լորտ Քըրզըն ալ խիստ չքեղ ընդունելութիւն մը պիտի կատարէ իր բնակարանին մէջ։ Ատոր համար փոխարքան տասնըհինգ հազար սակի պիտի ծախսէ իր անձնական քսակէն։ Հնդկաստանի բոլոր բանարկիչները զատ պիտի արձակուին։ Անգլիայէն հարիւր հազարէ աւելի ուղեւորներ Հնդկաստան գացին՝ հանդէսին ներկայ գտնուելու։ Հեռագրական հինգ հազար քիլոմէթր թելեր հաստատուեցան, կատարուելիք հանդէսներուն համար հեռագրով տեղեկութիւն հաղորդելու լրագիրներու։ Լորտ Քըրզըն նաեւ տիտմաթակրաֆ մը բերել տուած է՝ հանդէսներուն պատկերները հանելու եւ յետոյ տարբոլ Անգլիոյ մէջ ցոյց տալու համար։

50 ՂՐՈՒՇ ՇԱԲԱԹԱԿԱՆՈՎ

Հայերէնի, Ծանկերէնի և Ֆրանսերէնի տեղեակ պարկեշտ պատանի մը կը փափաքի 50 ղրշ. շաբաթականով երիտասարդական պաշտօն մը ստանձնել, վճառական մը մէջ։ Պատուաւոր երաշխաւորութիւն, դիմել «Մանզումէ»ի ապարանք։

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Գոսթէմունի վիլայէթի վալիսի ռէվլ. Էնիս բաշա հաղրէթիէրինին տերքնար օլան էհլիէթ վէ բէվիլիէթինէ վէ խրաէմաթը հասէնէսինէ մէպնի էօնտէնէ բիւթպէի սամիլի վէզարէթ թէվլիհ վէ իհսան պուրուլմուշ ապր։

Թիճարէթ վէ Նաֆիա Նէզարէթը ճէլիլէսի իսթանթիմիզ գալէմի միւտիրի ամուճ. Բաշէր էֆ. հաղրէթլէրինէ թէրճիլէ բիւթպէի պաշ. վէ ճէզարիրը Պարը Սէֆիտ վիլայէթի իսթինաֆ միւտաաի ումումիսի սատ. Տիրան էֆ. հաղրէթլէրինէ թէրճիլէն ուլա սընֆը էվվէլի, վէ Շէհր էմանէթի Մէճլիսը Սրճիրէ ազասընան Օրմանեան Կոմիտաս էֆ.յէ թէրճիլէն ուլա սընֆը սանիրի, վէ Պիթլիս վալի մուավինի իզզ. Սմատա էֆյէ թէրճիլէն միւթէմայիզ բիւթպէլէրի թէվճիհ պույրուլմուշ ապր։

ՆԸՇԱՆ

Միւսթէշարը մէշլիսէթի իլնա սէմանէթլու Ապաիլ Գոսբոր Բայիր վէ Շուրան Տէվլէթ ազասընան ճէմիլ բաշա զատէ ամուճ. Բաշիա վէ Սկիւսար միւթէսարրֆը ամուճ. Համամի պէյ էֆ.էր հազարաթնա պիրինճի բիւթպէքէն Օսմանի նիշանը վիշանլարը իհսան պուրուլմուշ ապր։

ՆԵՐՔԻՆ

ԱՐԱԳԱՀԱԲՈՒԱԾ ԹՂԹԱՆՕԹՆԵՐ. — Գերմանիոյ Կայսր՝ Վհհ. Սուլթանին նուիրած 7ու կէս սանթիմէթրոց արագահարուած թղթանօթը նոյն առնելով, արքունի Վառօդարանին մէջ 18 նոյնօրինակ թղթանօթներ շինուած էին Կայս. հրամանով, որոնք Զաթալճայի մէջ պիտի փորձուին՝ մասնաւոր քննիչ յանձնաժողովի մը կողմէ։

Կայս. Իրատէ մը հրամայած ըլլալով արագահարուած թղթանօթներ հաստատել Օսմ. զօրքանոցներուն մէջ, արքունի վառօդարանին մէջ առաջ շինուած այդ արագահարուած թղթանօթները մաս առ մաս պիտի ղրկուին Կայս. բանակներուն։ Վերոյիշեալ 18 հատ փարձուելէ ետքը, Կայս. Բ. զօրքանոցին պիտի յանկացուին։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ կառավարութիւնը զանազան պատուանշաններ տուած է Օսմ. պատուիրակաց շատ մը պաշտօնատարներուն։ Ի մէջ այլոց։

Ձերմակ Արծիւ պատուանշանը՝ քաղաքական Բրոմոն բոյսի։

Ս. Աննայի Ա. կարգը՝ Արտաքին Գործոց Նախարարութեան ընդհ. քարտուղար Նուրի պէյի, Տրապիզոնի կուսակալ Քաւրի պէյի, Կայս. Թիկնապահ Գէրիգ Ճէլալէտտին փաշայի և արքունի ապարատանին Տհօրէն Գէրիգ Ֆահիզ փաշայի։

Ս. Սթանիսլաոսի Ա. կարգը՝ Ներքին Գործոց Նախարարութեան խորհրդական Վահիտ. Ֆանա պէյի և Ներքին Գործոց Նախարարութեան դիւանների Տհօրէն Ալի Հայատար պէյի։

Ս. Սթանիսլաոսի Բ. կարգը, բլուքվ՝ Արտաքին գործոց Նախարարութեան Օսմանիէնի Թղթակցութեան պեռ Բէյուզ պէյի, նոյն Նախարարութեան դիւաններուն պեռ Ճէմալ պէյի, Կայս. Պալատական քարտուղարներէն Հաքգը պէյի, և Թղթատարական և հեռագրական վերատեսչութեան մասնագէտ-խորհրդական Բաֆի պէյի։

Ս. Սթանիսլաոսի Բ. կարգը՝ Կայս. Թիկնապահներէն Ահմէտ Իզզէթ և Ահմէտ պէյերու։

Ս. Աննայի Գ. կարգը՝ Արտաքին Գործոց Նախարարութեան պաշտօնեաներէն Ֆուատ պէյի, Տէֆթէրը Խագանիի Պոլսոյ արձանագրութեանց դիւանէն Ա. քարտուղար Մուսթաֆա Նուրի պէյի և նոյն վերատեսչութեան գաղտնի արձանագրութեանց Ա. Ճիւդին Ա. քարտուղար Հանի Ֆահրի էֆ.ի։

Ս. Սթանիսլաոսի Գ. կարգը՝ ապագրական տեսչութեան պաշտօնատարներէն Ժորժ Ֆաթէն պէյ Իքիսաէսի և Երկրագործական նախարարութեան վիճակագրական դիւանէն անօրէն Սիրմէլեան էֆ.ի։ Եւայլն։

ԲՐԻՍՏՈՆԵԱՆԵՐԸ ԵՒ ՕՂԻՆ. — «Իքտամ» իր երէկուան թիւին մէջ կ'ըսէ թէ, պատկանեալ իշխանութիւնը ծանոյց Պատրիարքարաններուն, որպէս զի քրիստոնեայ բոլոր եկեղեցիներուն մէջ, եկեղեցականները մասնաւոր քարոզներով ժողովուրդը խրատեն օղի չխմել և այսպէսով գինեմոլութիւնը արգիլել քրիստոնեաներու մէջ ալ, քանի որ Վեհ. Սուլթանը, բարեհաճած է հանրօգուտ իրատէով մը արգիլել գինեմոլութիւնը՝ իսլամներուն համար։

Մենք մեր մասին, ինչպէս ասկիզբն առաջ ալ ըսինք, կը սպասենք այդ տեսակ ձեռնարկի մը, և շատ գոհութեամբ պիտի յիշատակենք այն ամէն խրատները և քարոզները, որով կրոնական դասակարգը պիտի ուշադրի արգիլել ոգելից ըմպելիին գործածումը, որուն վնասին վրայ ճառել, այսօր ձերմակին ճերմակ ըլլալուն վրայ վիճաբանելու պիտի նմանէր։

ՐՈՒՄԷԼԻԻ նահանգներուն քննիչ յանձնաժողովը առջի օր եւս գումարուեցաւ Ծէրիա փաշայի նախագահութեամբ։

— Բասսլայի և Եանեսայի նահանգներուն կեդրոններուն մէջ քայքայումներ հաստատուեցան քան Հրահանգին։

—Հրման զրկուեցաւ որ, ինչպէս Բուլգէլի մէջ կայս. նահանգներուն նոյնպէս ալ Եանեսայի կուսակալութեան բոլոր հասոյթներուն հարիւրին 5ը ամսոյս սկիզբէն սկսեալ Երկրագործական պանքայի մասնաճիւղերուն յանձնուի, հանրօգուտ շինութեանց գործածուելու համար։

ՍԿԻՒԳԻ մէջ Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղ մը բանալու համար ձեռնարկութիւններ եղած են։

ԲՈԼԵՐՈ. — Եանֆայէն առնուած լուրեր կ'ըսեն թէ 3—4 օրէ ի վեր քօլերայի ո և է դէպք չէ պատահած։

—Կոպայի և չրլիկանեներուն մէջ ծագած քոլերային ամաչքը առնելու համար այն կողմերը զրկուած 200 զինուորները իրենց տեղերը պիտի վերադառնան, քանի որ հիւանդութիւնը անհետացած է ալ։

ԲԱՐԱՆԹԻՆԱ. — Պէնէբրազգաբի մէջ (Պարսից Ծոց) քոլերա ծագած ըլլալով 10 օրուան քարանթինա դրուած էր անոր ժամանումներուն դէմ։ Առողջապահական խորհուրդը որոշեց 5 օրուան քարանթինայի ենթարկել Պարսից ծոցին և Շաթիւլարապի բոլոր նաւահանգիստներու ժամանումներն ալ։

ԱՆՄՇԱԿ ԳԵՏԻՆՆԵՐՈՒՆ (խամ. բազի) վրայ չէնք կառուցանել արգիլած էր կայս. Իրատէ մը։ Սակայն տեղ տեղ այդ Իրատէին գործադրութեան հոգ չտարուելուն, ծանուցուեցաւ թէ Կայս. այդ Իրատէն ՝ձգելու գործադրութիւն և ջերմեռանդները պատասխանատու նկատուին։

ԸՆԿԵՑԻԿՆԵՐԸ. — Ցուցնց Պարիրքարանը քանիչ յանձնաժողով մը կազմած էր ընկեցիկ յոյն մանուկներու խնդիրը քննելու։ Նոյն յանձնաժողովը իր տեղեկագրին մէջ միայն ընկեցիկներով չզբաղիր այլ անոնց մայրերուն ալ։ որպէսեւ, կ'ըսէ, այդ կիները իրենց զաւակներուն անհետացման համար կարգ մը անքարոյական և ծանուկ մանկաբարձներու կը դիմեն, ուր ոչ միայն իրենց զաւակներուն այլ իրենց կեանքին ալ կը վնասեն, քանի որ տակից եւոք չատ անգամ ծուռ ճամբաներու մէջ կ'իյնան։ Ցանձնաժողովը ասոր իր դրման պէտք տեսած է ծնունդարան մը հաստատելը, իսկ ընկերիներու մասին ալ զանազան որոշումներ տուած է։

ՌՈՒՄ դեսպանատան Բ. քարտուղար Մ. Զէրպանօքի Պոլիս եկաւ։

ՄԱՀԱՑՈՒԾԱՆ. — Ներկայ ամսոյս 14էն մինչեւ 20, մէկ շաբաթուան միջոցին Պոլսոյ և շրջականերուն մէջ ընդամէնը 274 հոգի մեռած են, որոնց 169ը իսլամ, 90ը քրիստոնեայ և 15ը հրեայ են։

ԻՍԼԱՄ ԳԻՆԵՄՈԼՆԵՐԸ.—Թրքուհի մը, Իզմիրի մէջ Նամակ մը հրատարակելով, Իսլամ այրերուն արգելքին դէմ դրուած բացարձակ արգելքին համար իր զգացած տխրութիւնը կը յայտնէ, և կ'ըսէ. «Կայս. այս արգելքը իսլամ կիներու համար ընտանեկան երջանկութեան նոր դարաշրջան մը կը բանայ։ Անկարելի է իսլամ կիներու զգացած ուրախութեան սահմանը ըմբռնել։ Գինեմոլի մը կինը ըլլալու չափ գէշ բան չկայ։ անանկ մարդու մը տան մէջ ապահովութիւն, հանգիստ, ընտանեկան երջանկութիւն կրնայ ըլլալ։ Մարդ մը որ ինքն իրեն տէր չէ, որ իր առողջութիւնը չի մտածէր, իր զաւակներուն և կնոջ առողջութեան հոգ կը տանի՞։ Չէ՛ք գիտեր թէ այդ գինովներու երեսէն ո՞րքան առներ կը կորցնէին, ո՞րքան կիներ գժբախտ կ'ըլլային։ Կնոջ մը համար գինով երկան մը ձեռք խլելու պէս դժբախտ բան չկայ։ Ուրեմն դրուած այս արգելքին համար, իսլամ կիները իրենց զաւակներուն հետ, գիշեր ցորեկ աղօթելու են Վեհ. Սուլթանին համար։»

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.— Պաղատի երկաթուղիին՝ Գոնեայի ու Էրէյլիի միջեւ եղած մասին չինութիւնը համար խորհրդակցութիւն կը կատարէ Անատոլուի երկաթուղիի վարչութիւնը, եւ թէ չինութիւնները մօտերս պիտի սկսին։ Այդ գիծը եթէ չինուի, Գոնեայինանգնը, առեւտրական տեսակետով, թէ՝ Ատանայի եւ թէ Միջերկրականի պիտի մօտեցնէ, որով մեծ ազդեցութիւն մը պիտի ունենայ այդ երկու նահանգներուն, զարգացմանը ու բարգաւաճմանը վրայ։

ՀԱՑԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ. — Էրզրում փառպանները որոշեր են խմոր թրելու յատուկ 2 մեքենաներ բերել տալ 500 ֆրանքնոց տեսակէն՝ փրան համար։ Կուսակալութիւնը ուզելով այդ դրութիւնը ընդհանրացնել ամբողջ նահանգին մէջ, գրեր է Երզնկայի կառավարիչին եւ Պայբուրտի ու Բասենի գայմագամներուն թէ, այդ մեքենաներէն ո՞րքան պէտք ունին։

ԽԱՐԲԵՐԴԻ ու Տիարպէքիրի նահանգաց դատական քննիչ Գէորգիկ էֆ. Նէշիբեճան իր պաշտօնատեղին ժամանեց։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԶՄԵՌԸ ԵՒ ՓՈՔՈՐԻԿԸ. — Դեկտ. 18 թուով Տէտէագաճէն կը գրեն թէ 3 օր տեղ սոսկալի փոթորիկին պատճառով երթեւեկութիւնները դադրած են։ Շրջականերն ալ կարկուտ եկած է։

Տավիդ Ֆարքօ ընկերութեան «Սոֆիա» և յատնական «Էրմրա» և «Էլէնի» շոգենաւերը ծովեզերք ապասանած են։

—Անցած նոյեմբերի 29ին Տիարպէքիրի և շրջականերուն մէջ տեղացած տեղատարափներէն Տէլէլ գեղը կրկին յորդած և եզերքը դիզուած փայտերէն մէկ մասը քաշած տարած է, իսկ Մասսալ ղրկուելիք ապրանքները ապատուած են։

—Դարթէմունիի մէջ ջերմաչափը զերոյէն վար տասնըչորս աստիճան իջած է։ Մարդոց պէխերուն վրայ չունչը կը սառի։ Ձիւնը անընդհատ տեղալով մէկուկէս թիզ բարձրութեան հասած է։

—Պրուսայի Եէնիչէհիր գեղատեսիլին մէջ Մահմատ անուն մարդ մը սառեր է։ Երթողրուլի Բազարքեզ գիւղախումբին մէջ տղայ մը սառեր է։

—Պալըքեսէրցի երկու ջրպաններ Սամսէնէ համայ ելլելէ ետքը ձիւնի փոթորիկի բռնուելով մեռեր են։

—Սամսոի մէջ սառնիկ փոթորիկ մը ծագեր է, որուն նմանը ամէնէն տարիքաւորները անպամ չեն տեսած։ Շատ մը նաւակներ ցամաք իյնալով խորտակուեր են։ Գիշեր մը փոթորիկը այնքան սառակացեր է որ ժողովուրդը աղօթքի ելեր է։

—Միխալըճի ու Գարատէրէի մասկայ գետակները յորդած են։ Ոչխարի մեծ կորուստ կայ։

—Պանտրմա-Պալըքեսէրի խճուղիին վրայ երթեւեկութիւնները դադրած են ձիւնին սառակութենէն։

ԱՐԿԱՆ. — Բասէրթ գաղէճի Հայուսուցիչներէն Աբր. էֆ. Տէր Ցակոբեան անցեալ օր լեռնային պատի մը մէջտեղին բարձր տեղէ մը վար ինկեր և ծունկը կոտրեր է։ Այս ցաւալի արկածին հետեւանքով բաւական տանջանքի պիտի ծառայէ։

ՈՃԻՐՆԵՐ.—Էրզնէքցոյ բնակող Սպարապետի դրան պաշտօնատարներէն Ֆէրիդ Ամէնի փաշայի ոգեպան, 40 տարու Թաքար Օսմանի նոյն ամառնոցին մէջ վիրաւոր գտնուեցաւ հինգշաբթի գիշեր։ Վիրաւորին գտնուած սենեակին դարակը կոտրուած ըլլալով, ոմիրին պատճառը գողութիւն կը կարծուի։ Քննութիւններէն հասկցուեցաւ թէ ասկից տասը վիրաւորին քով ալեսաւոր երիտասարդ գողթեան մը Ալի և ուրիշ Բիզա անուն մէկը մէջտեղը կին։ Ոստիկանութիւնը կը կարծէ թէ ոճրագործները սոնք են, զորս կը փնտռի։

—Պոլիս Թաշ Գասապի կողմը, Եշ. գիշերը, սափրիչ Շապան ու եղբայրը 16 տարեկան Մէհմէտ իրենց տունը գացած ատեն, Ահմէտ, նուսուֆ, Օսման ու Շեվքէթ անուն վայ յարձակելով, սնվայել վարմունք մը ունեցան Մէհմէտի նկատմամբ։ Շապան միջամտեց։ այդ չորս անձը յարձակեցան անոր վրայ եւ սկսան զայն ծեծել։ Շապան ալ դաշոյնը քաշելով անոնցմէ երկուքը վիրաւորեց եւ ինքն ալ գլուխէն վիրաւորուեցաւ։

ՄԱՍՍՈՒՍԷի «Գէշէքթաշ» շոգենաւը որ Գոնարմայի առջեւ խրած էր, ազատուելով Պոլիս բերուեցաւ։

ՀՐԴԵՀ. — Պրուսայէ Դեկտ. 18 թուով հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Բուսգանի 27րդ գիշերը, էրիթէզ գիւղախումբին Էմիր գիւղաքաղաքի շուկային մէջ հրդեհ ծագելով, 27 խանութներ, իրենց պարունակած ապրանքներուն հետ մէկտեղ, կրակ ճարակ եղեր են։

—Իւսկիւտար, Թօփհանէլի օղլու ճամբէքի, Վիրմինի անուն Հայկական մը բնակած տունէն շաբաթ գիշեր հրդեհ ծագելով այդ տունը և քովինը միայն այրեցաւ։

—Նոյն գիշեր հրդեհ ծագեցաւ նաեւ Սուլթան Գալաշի, Օգնիլար Պալը, նպարավաճառ Աբրահամի խանութին որ միայն այրեցաւ։

Կարդալ Դ. երեսը պարի ծանուցումը

ԲՈՒՐՍԱՅԻ ՊՈՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

3 Յունվար 1902

Ֆրանս.	3% (3% Français)	99	87
Ռիժի	(Tab. Turcs)	362	—
Գնանշում.	(R. Turque D)	29	75
Երկաթուղի	(Lots Turcs)	123	—
Պանք. Օթթ.	(Banque Ott.)	597	—
Փրանսվալ	(Transvaal)	155	50

ՊԱՐՍԻՑ ԴԵՍՊԱՆԱՍԱՆ ՆՈՒԱՌԱՀԱՆԴԵՍԸ

Նուագահանդեսը որ արուեցաւ երէկ, Պարսկական դեսպանատան դահլիճին մէջ, ի նպաստ պարսկական հիւանդանոցին և Տէպրիթանը Իրանեան վարժարանի, իր ամբողջութեան մէջ գեղարուեստական շատ յաջողուած ուսումնական հանդէս մը էր։ Կատարողները՝ խնամով ընտրուած և արուեստագէտներ՝ որոնք կոչուած էին այդ հանդիսի երեւոյթը առաջ բերելու, նմանապէս ընտրուած էին՝ իբր մայրաքաղաքիս կարողագոյն արուեստագէտները։ Յուրեկան մասը 8½ին (Ը. Թ.), դահլիճը խնամած էր արդէն ընտրեալ բազմութեամբ մը՝ զոր կը կազմէին հոլանդի ներկայացուցիչները, և որուն մէջ կը նշմարուէին նաև՝ պարսկական դեսպան Իշխան Միրզա Ռիզա Տանիլ՝ (որուն հավանութեան տակ տեղի կ'ունենար նուագահանդէսը), Աւստրիական դեսպանը, իտալական դեսպանը և դեսպանուհին, Տէր և Տիկին Գոլոթ, իտալական դեսպանատան ասլին քարտուղար Մարքի տը Ֆորլիի, ռուսական դեսպան Պ. Լանսվորի, Գոլոյ պարսկական գաղութին երեւելիները, Տիկին Սէֆէր, Տիկին Խորասանեան, Տիկ. Ռոզանթալ, Տիկին Սմբատեան, Տիկին Աւասեան, Օր. Ներսէս, Տրդատ պէյ Տաճեան, Մաքսուտ Սեպուհ, Շամամեան Յեսու էֆէնդիները, Պ. Զայրովաքի (եղբայր ռուս նշանաւոր երգահանին), Պ. Բուլոթի, Տէր և Տիկին Ե. Թոքատեան, Ֆիւրէյեան էֆ.։ Հայ գրականութիւնն ալ ունէր իր ներկայացուցիչները՝ ինչպես Տէր և Տիկին Ալէք. Փանսեան, Տէր և Տիկին Թէոդիկ, Տէր և Տիկին Տամինօ և երաժշտական քննադատ Աստուածատուր էֆ. Հարենց։ Բազմութիւն մը էր առիկա՝ որ կը փթթէր լրագրի շքեղութեան մը և պերճանքի մը մէջ, իրարու ու ցայտուն գեղեցկութիւններով պիսակուած։ Հիւրանոցի պաշտօնը կը կատարէին այնքան ազնուօրէն դեսպանատան Ա. Թարգման Յովհաննէս Խան Աքչլեան, Բ. Թարգման Գրիգոր Խան Շամամեան և դեսպանատան բժիշկ Տոքթ. Լաղէինեան էֆ. ինչպես նաև Շամամեան Խանին երկու զաւակները՝ Պ.Պ. Հրանդ և Զարեհ, որոնցմէ մէկը ոտմանները կ'ընդունէր և միւսը՝ այցելուներուն ծաղկեփունջեր կը նուիրէր։

Երբ արահէն ներս կը մտնէր բեմին վրայ են արդէն Պ. Պ. Գրաֆէն, Գրաուն, Մէրքօնէ և Էլինկէր։ Այս անուններու նշանակումն է՝ որ ինչպէս վարպետորէն ածուեցաւ Ջութակի վրայ հայրենի Քասիոս ֆէրոզ, որ ծրագրի Ա. մասին առաջին կարն էր։ Անկէ ետքը կու գար կոտ մը՝ որուն դանկաի վրայ ընկերակցութեամբ ածուելովը, Օր. Բէթի Զիկոմալա և Պ. Հէնրի որքան իրենց կարողութիւնները՝ նոյնքան ալ ի յայտ բերին այն տարողները որ Մէնդելսոնին է։ Դժուարին կար մըն էր առ ու մեկնաբանա, օրուն աւարտումին՝ Օր Զիկոմալա բուռն ծափահարութիւններու մէջ, ծաղկեփունջ մը առաւ՝ նուիրուած դեսպանին կողմէ։ Ծափերը կը չարունակուին դեռ, երբ Օր Զիկոմալա իր դեղեցիկ ամբողջութեամբ դուրս կ'ելլէր, երկու կողմերը շարուած բազմութեան ընդմէջէն։ Նմանապէս ծաղկեփունջ մը առաւ Օր. Մարիա Պէլլա, որ իր հազագային ու զօրաւոր ձայնով աքանչելիօրէն երգեց Ս. Թոմասի «Ռոմանս աը մինեանդը», Պ. Բալ Լանկէի հետ՝ որ դաշնակի վրայ կ'ընկերանար անոր։ Ասկից ետքը, Օր. Ամթիեզ Տատեանն էր բեմին վրայ, որ Պ. Ավոլիոի ընկերակցութեամբ, կապոյտ անդուսապատ ու ծաղկազարդ մանուլինային վրայ, անոր «յուզմունքով լեցուն ասխտակէ կուրծքին» — բանաստեղծ Ա. Յարութիւնեանի բառերով—վրայ ա՛նքան նրբին ճարտարութեամբ մը, Վիոլինովաքի «Ռոնաս էլեկանդէ»ն և Հաուլէրի «Օրիմինալ Հունկուսա»ն սարսռացուց։ Նուագահանդէսին առաջին մասը վերջացած էր արդէն՝ առանց հինգերորդ կարին, որովհետեւ ինչպէս դեսպանատան Ա. քարտուղարը ծանոյց բեմէն, Վիոլարպէզը բացակայած էր։ Մասը արկածով մը կարած ըլլալուն պատճառաւ։ Քառորդի չափ դադարին առեն բազմութիւնը պիտի անցաւ, ուր «չմոռանան»ներով և անուշեղէններով պատուասիրուեցաւ(*)։

Բ. մասը ա՛լ նուազ գեղեցիկ եղաւ, Օր. Մարիա Պէլլա երկին անդամ բեմ դալովը՝ ուր ամբողջ զմայլելի կերպով երգեց մէկ քանի կատրներ՝ մանաւանդ բարակ Կոիկին «Ին Ռանէէ»ն, ընկերակցութեամբ դաշնակի վրայ Պ. Բալ Լանկէի։ Իսկ Պ. Հէկէլի՝ դաշնակի վրայ հրաշագործած երեք կատրները՝ եկան լրացնել ծրագրին երկրորդ մասին յաջթանակը։ Այդ կատրներն էին Շոբէնի «բալանիական երգը», Բրալանիի «Մառշ Մինեանը» Ռիւպէնշթայնի մէկ «էդիւթը», երեքն ալ իրարմէ գերազանց արտեսասով մը յորինուած և գրաւիչ, մանաւանդ վերջինը որ երաժշտական խորանկ և կենդանի պատառ մ'էր։ Շուանի մէկ «ռէվերի»ն և Մէնդելսոնի «Ռոնցանէթթ»ն ըստակի վրայ չորս հոգիներու ընկերակցութեամբ ածուած, վերջ դրին նուագահանդէսին՝ որ արդէն, պէտք է կրկնել թէ՝ փայլուն յաջողութիւն մըն էր։ ԳԵՂԱՄ ԲԱՐՍԵՂԵԱՆ

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ՆԳԱՍՏԻՑ Յանձնաժողովը այս առաւօտ կը գումարուի Ղալաթիոյ Խորհրդարանը։ Պատրիարքարանի խոսք ժողովներն ու խորհուրդները Մենդեան ասերու առթիւ դադրեցուցած են իրենց նիստերը։ Միայն Նպատիցն է որ ի նիստ հրաւիրուած է, այս ալ կ'երեւայ թէ, անցեալ երկուշաբթի օր չը գումարուեցաւ, իր օրը փոխ տալու համար Բաղաքական Ժողովին, որ ընդհանրապէս չորեքշաբթի օրերը կը գումարուէր և անոր տեղ նիստ կ'ընէ այսօր։ Մեր կարծիքով, լուսադրն էր յեռանձել Բազ. Ժողովոյ նիստը, որ Տիգրան էֆ. Եուսուֆեանի և Սեպուհ էֆ. Տէմիրճիպաշեանի ներկայութեամբ գումարուեցաւ և Պատրիարքարանի պիտակով զբաղեցաւ միայն նոյն օրը, բան մը որ կարելի էր շաբաթ մը, երեք շաբաթ և աւելի ուշ ալ նկատողութեան առնել, քան թէ Նպատիցն Յանձնաժողովոյ նիստը, որ օրուան ամէնէն կենսական խնդրովը կը զբաղի։ Աղքատին հաց, օրերն անուշդ, արեւուտ և ուռում ջամբել, մանաւանդ ձմրան և ասնական օրերու մէջ, ամէն մարդ կը խոսակցի թէ, Պատրիարքարանի համբաւաւոր և անկարգադրելի պիտակէն շատ աւելի նախանձելի է և էական։ Բայց խնդիրն դիտնալ թէ, նպատիցի Յանձնաժողովը որ շարքի ատրի մը է նոր կազմակերպութեամբ գործի ձեռնարկած է, իր նպատակին հոմապատասխան գործ մը տեսա՞ւ։ Իրեն գլխաւոր ծրագիրն էր որքանոցներու փակումը և անոնց տեղ մէկ քանի կեդրոն գաւառներու մէջ որքանոց-արհեստանոցներու հաստատումը։ Առաջին որքանոց-արհեստարանը Մշոյ մէջ բացուիլ որոշուեցաւ։ Լա՛ւ, որոշուեցաւ, բայց գործադրուեցա՞ւ։ Մենք և մեզի հետ բոլոր լրագիր կարդացողները որքանոց-արհեստանոցներու ծրագիրներ և որոշումներ կարդալէ ձանձրացան, բայց գործադրութեան և կամ այդ որքանոց-արհեստանոցներէն միոյն հաստատութեան մասին ոչ մէկ տեղեկութիւն հրատարակուած տեսնենք։ Եթէ Նպատիցի Յանձնաժողովը մէկ տարուան ընթացքի մէջ Մայրերի Լեզու ծախելու խնդրով զբաղեցաւ, ասիկա չենք կարծեր որ այդ յանձնաժողովին պատուական անդամներուն գործունէութեան պատուաբեր մէկ փաստը եղած ըլլայ։ Թիւնիներու տունկերը և զանազ յառաջ բերելու համար պատրաստուած հրամանները՝ չենք ըսեր թէ, բոլորովին անկարեւոր բաներ են, բայց որքանոցներու փակումը, ատոնց մէջ պատուարուած որքերը ա՞ր պիտի տեղաւորենք մտածումը՝ առաջին խնդիրը պէտք է ըլլայ Յանձնաժողովոյ օրակարգին։ Յուսանք որ քիչ օրէն որքանոց-արհեստանոցներու հաստատուած ըլլալու լուրը կ'աւետէ մեզ Նպատիցի Յանձնաժողովը։ Ն.

ԿՐՕՆ. ԺՈՂՈՎՈՑ օրակարգին մէջ անցած է Պիլէճիկի Մուրաշէյ գիւղի մէջ տեղի ունեցած 12 սարեկան երկու նորատի աղջիկներու պատկերասիրութեան խնդիրները, որոնց համար տեղւոյն քահանաները պատասխանատու ճանչցուած են, վասն զի Պատրիարքարանէ իրենց եղած կրկին ազդարարութեանց հակառակ կատարած են այդ պատկերասիրութիւնները։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ յաւակցական նամակ մը ուղղեց Ժամհարեանց Տեսրը՝ իրենց եղբօր ապանման յաւելի դէպքին առթիւ։

ԿԻԼԻԿԻՈՑ նորընտիր կաթողիկոս Տ. Սահակ արքեպիսկոպոս Տապատեան, կաթողիկոսական կայս. Պէրոթին ընդունեան առթիւ, մասնաւոր հեռագիր մը ուղղեցաւ Պատրիարքարան, իր խորին շնորհակալութիւնները յայտնած է։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ այս առաւօտ Պատրիարքարան գնաց եւ Մայր Եկեղեցիի լինութիւնները աչքէ անցուց։ Ն. Սրբազնութիւնը վաղը առաւօտ Մայր եկեղեցիին մէջ պիտի օծէ Ս. Ստեփանոսի պատկեր մը՝ յառաջիկայ երեքշաբթի օրուան ամին առթիւ։

ՌՈՒՍԱՀԱՑ ծանօթ բժիշկ Ա. Բաղդասեան, առանձ մը ի վեր առողջապահական եւ բժշկական դեղեցիկ տեսակներ հրատարակել սկսած է։ այդ տեսակներուն շարքը հասած է 24ի, որոնցմէ վեցին հասարակաց ստացած է Ակատեմիայի մէջ հիմնուելիք հիւանդանոցի մը օգտին։

ԹԻՖԼԻՍԷՆ կը հաղորդուի թէ հանգուցեալ Խորէն եպիսկոպոս Ստեփանէի կասիր պիտի զրկուի նահանգական դատարանին, ներկայ դեկտ. 20 ին, հաստատուելու համար։

ՆՈՑԵՄ. 28ին հրդեհ ծագեցաւ Ներսիսեան հոգեւոր դպրոցին պատկանած չէնքի մը մէջ, որ կը գտնուի վանքի Երուսաղէմեան կոչուած փողոցին անկիւնը։ Հրդեհը սկսաւ հացագործի խանութի մը։ Բարեբաղդաբար ժամանակին օգնութեան հասած ըլլալնիրնեբու խումբը կրցաւ հրդեհին առաջքը առնել։

ՎԻԼՆԱԲՆԱԿ Հայերու կրօնական վճռակը ցաւալի է կը գրէն Բ. Բիզէն, Ս. Առաքնորդը որ չորս տարի առաջ այցելեց Վիլենա եւ օրերով մնաց, Պարպ. դեսպան Ներիման խանի եւ Հայերէն ոմանց հետ խորհրդակցեցաւ՝ մասուռ մը հաստատելու համար, սակայն չյաջողեցաւ։ Նախորդ տարին Շուշաթի Տ. Օհան քահանայ Մանդակուտին ալ՝ յանձնարարութեամբ Առաքնորդին՝ որ յորդորականներ ուղղեց Վիլենահայոց, չատ աշխատեցաւ մասուռ մը հաստատելու նպատակաւ, բայց ի զուր։ Վիլենայի Հայերը չեն սիրեր թիֆլիսի իրենց վրայ արիւնատոյզ կրօնական անտարբերութիւնը, մի՛շտ հեռու կը փախչին ազգային մասուռ մը ունենալու գաղափարէն։ Այս պարագան բնաւ պատիւ չի բերեր. իրենց մէջ կարող Հայեր չեն պակսիր։ Առաքնորդը մասդիր է յաջիկայ տարի կրկին այցելել Վիլենա եւ նոր ջանք մը տալ մասարան խնդրին։

ՖԻԼԻՊԷի մէջ ծանօթ հայ ընտանիքի մը զաւակը՝ Արամ անուն երիտասարդ մը՝ այս օրերս պուլկար ծէնով պիտի ոմանանայ պուլկար ազգային մը՝ որուն հետ սիրային սերտ յարաբերութիւններ ունէր։ Այս ամուսնութեան պատճառն է աղջկան ծնողքի սպառնալիքը, որ դասական դիմելով, վճռագիր մը ձեռք կը բերէ, որուն համաձայն, հայ երիտասարդը կամ 300 ոսկի պիտի վճարէ եւ կամ թէ գնութեան պիտի առնէ Պուլկարէն։

ԳՈՀՈՒԹԵԱՄԲ կը ծանուցանենք թէ վեհ. Սուլթանը գնահատելով Առաքարական և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան վիճակագրական դիւանին Տնօրէն Վահ. Բօպէր էֆ. Եաղբեանի բարեաց ծառայութիւնները, բարձրացուած է անոր շնորհել Պալայի ատիճանը։

Վահ. Բօպէր էֆ., մէկն է Պեռական կարող Հայ պաշտօնատարներէն և կայսրս շնորհը արժանի գնահատութիւն է։ Վարմութեան աշխատանքներուն և կարողութեան։ Այս բարեդէպ լուրը ուրախութիւնով կը լեցնէ Վահ. Եաղբեան էֆ.ի բազմաթիւ բարեկամները։ Ուրբ։ «Մանզումէ» ալ կը փութայ իր շնորհաւորութիւնները յայտնել և մաղթել կայս. աւելի բարձր շնորհներ։

ՖԷՍԻ ծանօթ վաճառական Յովակիմ էֆ. Մինասեան՝ առջի օրուան ճանապարհորդութեամբ Բարիզէ մայրաքաղաքս վերադարձաւ՝ ամուսնոյն ընկերակցութեամբ։

Պ. ԻՍԱՀԱԿ ԺԱՄԱՐԵԱՆՑԻ ՍՊԱՆՆՈՒԹԻՒՆԸ

«Սէվէթ»էն կը քաղենք հետեւեալ տեղեկութիւնները ծանօթ լաբերար Պ. Իսահակ Ժամհարեանցի տխուր մահուան մասին։

«Նովոյէ Վրէմա» կը գրէ թէ, դեկտ. 26ին (Ն. Տ.) Մոսկուայի մէջ սպանուած է Հայ միլիոնատէր և աղքատասէր Պ. Իսահակ Ժամհարեանց, երբ անիկա իր եղբօրը հետ հայոց եկեղեցին կ'երթար. դուռնէն մտած ատեն երիտասարդ մը անոր վրայ յարձակեցաւ և դաշոյնի հարուածով մը գետին փռեց զայն։ Մահը վայրենական եղաւ։ Մարդասպանը յեսոյ զենքը սպանուածին եղբօրը դարձուց, բայց ներկաները անոր վրայ յարձակելով ձերբակալեցին և ոստիկանութեան յանձնեցին զայն։

Ոճրագործը որ Միքայել Ակսիոնոյ կը կոչուի, յայտարարած է թէ վրէժխնդրութեան պատճառով սպանած է Ժամհարեանցը։

Նոյն թերթը կը գրէ թէ, սպանուած դրամատէրը, որ հանրածանօթ հարստութեան մը տէրն էր, առեւանգուած է վերջին տարի. 5ին, Շուշայի մէջ, ուր կը դտնէր պատանեմամբ։ Ժամհարեանց, եւ զինքը քաղաքին մէկ քարիպը դրած էր, ուր իրեն կը հանդիպին Սմիրով Տէր-Ղուքասով և Տէր-Ղազարոի անուն աւազակները, որոնք անկից առաջ դուրս կ'ելլեն քարիպէն։

Ժամհարեանց երբ ծառայի մը հետ ժամը 11ին մտա իր տունը կը մտնէր կը շրջապատուի 8 զինուած անձերէ, որոնք անոր աչքերը կապելով մեկուսի տեղ մը կը տանին։ Ժամհարեանց մանուան սպառնալիքի տակ կը սարքագրէ 100,000 ռուպլիներս չէք մը։ Ժամհարեանց սակայն հասկցնելով աւազակներուն թէ, իր կինը չի կրնար այդքան մեծ դրամ մը յանձնել, առանց ի՛ր անձնական դիմումին ոչ է դրամատունի մը, առեւանգողները կը դոհանան պարզ թուղթով մը, որով դրամատերը 30,000 ռուպլի յանձնել կը խոստանար իրենց որոշած մէկ տեղը։

Արձակուելէն ետք, Ժամհարեանց խնդիրը ոստիկանութեան կը յայտնէ և հետեւեալ օր ոստիկաններ կ'երթան այն տեղը ուր պիտի յանձնուէր դրամը և կը ձերբակալեն յիշուած երեք անձերը։

Այս վրէժն է զոր անշուշտ լուծեցին այդ աւազակները զայն ապանեցով կամ ապանեցուցով։ Իրենց ընկերներէն մէկուն։»

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ՔՆՆԻՉ ՄԱՐՄԻՆՆ Ի ԳԱՏԸԳԻՒՂ

Երէկ կիւրակէ, ժամը 5½ին գիւղս եկան Պարտիրքարանի հղմանէ կարգեալ քննիչ մարմինը, որ կը բաղկանար Պար. փոխանորդ Սրբազանէն, Տնտես. Խորհրդոյ Աստեղատ Գէորգ էֆ. Ասլանեանէ և յարաբերական դիւանի Տեսուչ Կարապետ էֆ. Խաչատուրեանէ։ Մինչեւ ժամը 8, Քննիչ մարմինը Թաղ. Խորհրդարանի մէջ մնաց, Թաղային գործերու մասին կարգ մը տեղեկութիւններ քաղելով կազմալուծեալ առժամանակեայի մնացող երեք անդամներէն և դպրոցի երկուքուկէսի չափ հաշուարձաններէն։ Թաղեցին կը ողջոյր և մարդ կը ղրկեր Խորհրդարան, քննիչ մարմնոյ ներկայանալ խնդրելով՝ բացատրելու համար իր արաւնջը կազմալուծեալ խորհուրդին դէմ։ Երեքերոյ մէջ հրատարակեալ իրողութեանց ենթականերն ալ, անձնապան կնոջ ամուսինը՝ հնչակեան Յովհաննէս, ինչպէս և «գալանի» Սարգիսի քոյրը և ուրիշներ և բազմաթիւ վկաներ նոյնպէս կը ապասէին որ ներս Թաղ. Խորհրդարան կանչուին, հրատարակեալ իրողութեանց ճշմարտութիւնը հաստատելու համար։ Բայց այս բաներուն չմնար և ահա կը տեսնեն որ Քննիչ մարմինը կը մեկնի արդէն նկեղեցիէն դէպ ի Նաւամատոյց։ Իսկայն կը շրջապատեն զայն և Սրբազանին ալը առնելով, նախ ցաւ կը յայտնեն որ քննիչ մարմինը միայն խորհուրդը լսելով և անկից արանցող Թաղեցին չը լսելով՝ կը մեկնի գիւղէն։ յեսոյ միւս ոտքի վրայ՝ համաձայն ունկնդրութիւն մը խնդրելով, կը բացատրեն իրենց դժգոհութիւններուն պատճառները, և կը խնդրեն որ Ս. Պատրիարք Հայրը հանի՝ լուծելով ներկայ Խորհուրդը։ Մենդէն անմիջապէս յեսոյ նոր ընտրութեան հրահանգ եալ, նաև արտոնել Աղքատախնամի մը կազմութիւնը։ Սրբազանը յայտնելով թէ ինքն ամէն բան հասկցած է արդէն, և համաձայն է թէ Թաղ. Խորհրդոյ նոր ընտրութիւն մը և Աղքատախնամի մը կազմութիւնը անհրաժեշտ եղած է, կը խոստանայ յեսոյ Մենդեան պէտք եղած կարգադրութիւններն ընել, յորդորելով միանգամայն որ Թաղեցին քանի մը օր եւս սպասէ՝ իր այս փափաքները կատարուած տեսնելու համար։ Քննիչ մարմինը կը մեկնի ժամը 9ին չգոհնալով։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՄՐԳԵՂԷՆԻ ՀԱՄԱՐ

(ՓՈՔՐԻԿ ԹԻՒԼՊԷՆՏՃԵԱՆԻ ԱՌԱՋԱՐԿԸ)

Այն սիրալիր և համակրելի քնդունելութիւնը որ գաւառ դպրոցական մը առաջարկը, «Մանզումէ»ի սիրոյով արտայայտուած, այսօր չատ մեծ դաղափար մը կրնայ տալ գիտնականներուն զգացումներուն մասին, զորս կը տածէ դպրոցական սերունդը, այս տխուր ազգաստասիրական պարագայի մը։

Կաղանդին, երբ տէրն ծնողք ունեցող ազգ իր ուրախութիւններուն գերազանց վերացումին մէջն է և երբ ամէն տուն խրախճանքի մէջ կը լողայ, այդ ասնայթի պահերուն պէտք է մատնել նաեւ թէ Հիւանդանոցի որքանոցին, այդ լքուած հաստատութեան մէջ կան ազգաթիներ՝ որոնք ամենանզգ և անոք, թեւաքեկ թիֆեռնիներու պէս իրարու երես կը նային, իրարմէ զրօսանք կ'ակնկալեն։

Այս մտածումը, այս ախուր խորհրդածութիւնները չունենալու համար է որ անդուլ այսօր, այնքան եռանդով և խանդով փարուեցաւ «Մանզումէի բացած հանգանակութեան, և ամէն ազգ, ամէն գուսի և քիչ մը դրամ ունեցող մարդ, ջաղայոյս ենք որ պիտի փութայ իր ինքնաբուխ նուէրը ղրկել իբր պաղատին Հիւանդանոցի անոք ազաքներուն։

* * *

Նախորդ ցանկին գումարը	172
Գաղութներ և օրիորդներ	
Զաւէն Կարապետեան	5
Հէրմինէ և Շուշան Յակոբեան	5
Արայ Տէմիրճիպաշեան	5
Նուպար Գ. Էլմասեան	5
Մարի Գ. Գասապեան	5
Յակոբ Տիլիմէթինեան	5
Զապէլ Եարճանեան	5
Մէլինէ Զամուչեան	5
Համբարձում Աւաքելեան	5
Մինասքերիմ և Սաեփան Ս, Վէլիեան	10
Համեստուհի Մ. Թոմասեան	5
Նուպար Յակոբեան (Ը. Յ)	5
Յովսէփ և Հրանդ Աճէմեան	5
Աստղիկ Գիթաղեան	5
Օ. Բէնպէճեան	5
Արթաքի Պէզիրեան	10
Արաւոյ »	10
Ժիրայր Ս. Մաղաղաճեան	5
Անժէլ Գրիգորեան	5
Ոմն	5
Ոմն	5
Ոմն	5
Օնիկ Գասպարեան	5
Պենոն Պէզդեան	10
Գումար	312

ՍԱՐՐԱՖԻՏԷ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՈՐՍԱՍԸ

Էսն. Ուսմ. ուրբ. ապր. գրա.	31—36
» » էն եր. ֆանէգ	32—03
» » էն ալ. ղազ	31—35½
Բաւ. ռեալի չբմէն. ապրմ. գրնա.	118—⅝
» » էն եր. ֆանէգ	119—
» » էն ալ. ղազ	118—50

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԱԼԱՐՔ

Ռէժի ազատեալ Օս. լիր	—
Սիկարէթ Ա.	0—20
» Բ.	—90
Թրամվայ	5—55
Ժուրնալ	1—35
Օսմանական Թրամվայ	493—
Ասիրատ	4—25
Գօրբրաճան	0—05
Գոմիրճիսիոլ	0—09
Բրէսի Ճանսիէ Էժիրսէն	264—25

)(78)(

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ԴԱՐԵԿ

ԳՐԱԲԱՐ ԲՆԱԳԻՐԷՆ ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ

ԳԱՍԻՄ

Գ. Եւ ինչո՞ւ զբաղիմ, անչա՛ն, փոքր, ծաղրելի ու ասորին գայութիւններով, որոնք հանդերձեալ աշխարհը ինձ ներկայնելու համար, Աստուածութեան զրեղ ու անհերքելի ջատագովներն են ու անօրինացած մարմինիս ընծայած դաան զաուղները։ Անոնց կարգէն է նաեւ գիւղը՝ եկամտաւ ու մոռացուս պատերուն եւ կոյսը անոզքելի ուսինիներուն, որոնցմէ կարելի չէ ազատիլ, բայց միայն՝ մարմինին ենթարկուած տանջանքներովը՝ ապագան իմաստասիրել ստանցմով. և կարելի չէ անոնց ձեռքէն փախչելով՝ ապաստանարան գտնել, բայց միայն Քու կամքիդ հրամանովը, որուն առջեւ կը գտնամիդ հրամանովը, որուն առջեւ կը տկարանան մարդկային կարողութիւններն ու հնարները։ Իսկ Դո՛ւն ո՛վ Բարերար, ամէնէն ալ ազատելու բաւղ հնար ունիս, եթէ ուզես փրկել, նորոգել, քաւել, բժշկել և կենդանացնել, և ամէն բան մէջ միշտ փառք թող ընծայուի Քեզ յաւէտ. Ամէն։

Նոյն այն Հոգւոյն ապրուելոյ մարմնոյնոյն ու ոգեխառն հեծեծանքներուն նո՛ր յայտնումը։

Սրով խորէրէն Խօսէ առ Աստուած։

Հ. ԽՕՍՔ

ԵՒ որովհետեւ գոյութենէդ զուրկ համարուող այս փոքրիկ երկրային ներէն դէպ ի մեծագոյն տեսակը պիտի բարձրացնեմ խօսքիս ընթացքը, պարզում ուրեմն անաչառ Աւաւորիդ իրաւունքներուն տեսարանը, ապացուցանելու համար թէ, այս երկրաւորներ եթէ նախածանօթ նահապետներուն պէս Աստուծոյ մօտ, կամ մարգարէներուն պէս մաքուր, կամ առաքեալներուն պէս անբիծ, և կամ մարտիրոսներուն պէս ընթերազգոյն ըլլան իսկ, անոնցմէ (հոգւոյ) փրկութիւն յուսալ բոլորովին անօգուտ է, եթէ դուն անապատ բարիքներովդ, անփոփոխ խնամքներովդ ու անպակաս ողորմութեամբդ չմարդասիրես ինձ։

Բ. Որովհետեւ եթէ նոյն իսկ Աբրահամին ազաչեմ, ծարուէն պապակած մեծատունին առակը վարդապետելով, կաթիլ մը ջուր չի կրնար առ լինի, անոր համար որ ինքն ալ իբրեւ մահկանացու, տարուած է խնարիրի անհարաւորին առջեւ։ Իսկ եթէ Մովսէսին՝ անիկայ ալ ակարութեամբ զգածուած՝ չկրցաւ փրկել մարդը, որ անհրաժեշտ պէտք զոհացնելու համար, չարաթ օրը փայտի կրկնա կը ժողվէր։ Իսկ եթէ Անտոնին՝ ինքն ալ մարդոյի մը կարտ եղաւ։ Եթէ Դաւիթին՝ անիկա ալ իր առաւելագոյն բարիքներով մէկտեղ մեղագրանքի ներքեւ չմնաց։ Իսկ եթէ Նոյին, Յոբին ու Դանիէլին՝ արդէն Եզեկիէլ մարգարէն յայտնէ տնուանէ յիշատակելով զանոնք, կարեւոր մեկնութիւնը ասաւ, երբ Աստուծոյ ներշնչմամբ կը գուշէր. «Կենդանի եմ ես, կ'ըսէ Տէրը, որ անոնք իրենց աղջիկներն ու ազաքներն իսկ չպիտի կրնան փրկել վերահաս բարկութենէն, բայց միայն իրենք պիտի ազատին։ Իսկ եթէ Հաւատոյ Վէմ ըսուած Պետրոսին դիմեմ, անիկա ալ Քու խնամքներդդ զրկուելուն պէս, կիրքերու իշխանութեան ենթարկուեցաւ։ Զանց կ'ընեմ յիշատակել մարդկային տեսակ տեսակ պէտքերու առջեւ խոնարհողներու ստուար բազմութիւն մը, թեւ յաւէտ երջանկացած ըլլան անոնք։ Ասոնց կարդէն է Յովհաննէս մարգարէ մը, որուն՝ ատուածային սպասարկութեան մէջ գործած մարդկօրէն գայթակղութիւնը չատերուն անհասկանալի կը մնայ, թէեւ գնոցաղն մեկնութիւններով ալ կը ձեւափոխուի։

Եւ որովհետեւ (մեղքէ) փրկելու ներդ չմնաց։ Իսկ եթէ Նոյին, Յոբին ու Դանիէլին՝ արդէն Եզեկիէլ մարգարէն յայտնէ տնուանէ յիշատակելով զանոնք, կարեւոր մեկնութիւնը ասաւ, երբ Աստուծոյ ներշնչմամբ կը գուշէր. «Կենդանի եմ ես, կ'ըսէ Տէրը, որ անոնք իրենց աղջիկներն ու ազաքներն իսկ չպիտի կրնան փրկել վերահաս բարկութենէն, բայց միայն իրենք պիտի ազատին։ Իսկ եթէ Հաւատոյ Վէմ ըսուած Պետրոսին դիմեմ, անիկա ալ Քու խնամքներդդ զրկուելուն պէս, կիրքերու իշխանութեան ենթարկուեցաւ։ Զանց կ'ընեմ յիշատակել մարդկային տեսակ տեսակ պէտքերու առջեւ խոնարհողներու ստուար բազմութիւն մը, թեւ յաւէտ երջանկացած ըլլան անոնք։ Ասոնց կարդէն է Յովհաննէս մարգարէ մը, որուն՝ ատուածային սպասարկութեան մէջ գործած մարդկօրէն գայթակղութիւնը չատերուն անհասկանալի կը մնայ, թէեւ գնոցաղն մեկնութիւններով ալ կը ձեւափոխուի։

Եւ որովհետեւ (մեղքէ) փրկելու խնդրոյն մէջ մարդիկներու կարողութեան սահմանը չափուեցաւ, ու ապացուցուեցաւ որ ասոնք ալ Բարերարէդ ողորմութիւն, Ամենակալէդ զօրութիւն, Գաչապանողդ հրաւէր, Հնազանդէդ քաւութիւն, Ազատիչդ շնորհ, Անխախտակնդէդ բժշկութիւն, Անմահդ վերակենդանութիւն, և նորոգողդ լուսաւորութիւն դան. եռալ այսուհետեւ գիտնալով կարողութեան սահմանը հողեղէն արարածներուն, որոնք իրենց օրինակներով մխիթարութիւն կը ներշնչեն վնաս յուսահատներուն, Քեզ կը դիմեմ, ո՛վ կենդանի Աստուծոյ որդին Յիսուս, որ ամէն առթիւ օրհնուած ես։ Մանաւանդ երջանիկ իմաստունի մը, այս մտքիանքներուն համանման առակն ալ վերը գրուած խօսքը կ'արդարացնէ՝ (մեղքէ փրկելու համար) «փոխանակ մարդիկներու ձեռք իմալու, Աստուծոյ ձեռքն ինալը նախընտրելի է, որովհետեւ անոր ողորմութիւնն ալ մեծաթանը չափովն է»։ Եւ այս հաստատած կը վիշեցնէ դէպքը Դաւիթին, որ Աստուծոյ առաջարկած երեք հարուածներէն — Քրիստոսի ընտրեալ կենդանի նարան դանել, բայց միայն Քու կամքիդ հրամանովը, որուն առջեւ կը տկարանան մարդկային կարողութիւններն ու հնարները։ Իսկ Դո՛ւն ո՛վ Բարերար, ամէնէն ալ ազատելու բաւղ հնար ունիս, եթէ ուզես փրկել, նորոգել, քաւել, բժշկել և կենդանացնել, և ամէն բան մէջ միշտ փառք թող ընծայուի Քեզ յաւէտ. Ամէն։

(Շարունակելի)

)(73)(

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ

ՄԱՐԿ ՄԱՐԻՕ

ՍԻՐՈՅ ՄՈԼՈՐԱՆՔԸ

Թ.

Անիծուած սէր

Մինչեւ իրիկուն դուրս չելաւ տունէն, որպէս զի երբ ան գար, ինչ հոն գտնուէր։ Պատրաստ էր միշտ թեւերը բաց ընդունելու զայն, և քանի մը թէ, մի՛շտ կը սիրէր զինքը։ Ինչպէս նաեւ պատրաստ՝ աղաչելու անոր որ, հրաւ մարէր այդ սէրէն։

Անհանգիստ, անհամբեր, և իր աղջիկն բաժանումին յաւուա մասնաւորին մէջ ընդգրկած, սպասեց մինչեւ իրիկուն։

Ժամացոյցին ասեղներուն յամր գընացքով առաջացումը նշմարեց, ինչպէս նաև օրուան՝ որ ապակիներուն վրայ ուրախ տաւերներ ու գոյներ ձգելով կը վերջանար։

Ժան չի վերադարձաւ։

Իրիկունը, անդարձ՝ բերանը պատատ մը հաց դնելու Պ. Լաուշ իր սենեկապանուհիին սովորական ծառայութիւնները մերժեց, և ուղեց միայնակ մը նալ սենեակին մէջ։

Գիշերուան մէջ, ա՛լ աւելի զգալի կ՚ելլար Ժանին բացակայութիւնը, ինչպէս նաեւ ա՛լ աւելի զօրեղ՝ անոր ազդեցած մրմնջը։

Առանց իր աղջիկին ներկայութեան տունը անհաւանելի պարապութեան մը մէջ կը դարձ Պ. Լաուշ, և սենեակին մէջ, անոր լուսանկարին առջև երթալով, կը պոռար.

— Ա՛հ չե՞ս հասկընար ուրեմն թէ, ո՛րքան քեզ կը սիրեմ։ Ձե՞ս գիտեր ուրեմն որ հոր մը սէրն է ճշմարիտը, մե՛նք և անշնչելին...։

Երբեմն երբեմն ահեղ մտածումներ կուգային իր միտքը անո՛ր նկատմամբ՝ որ կը սիրէր Ժանը, ու որուն համար իր աղջիկը զատուած էր իրմէ։

—Պէտք էր որ սպանէի՛ զայն...։ կը պոռար սպառնալից շարժումով մը։ Պէտք էր որ իր եաեւէն վազէի, ու խեղդէի զայն՝ որ սիրել չը կրնար ալ...։

Բայց անմիջապէս վրայ կը բերէր։

—Չէ՛... չէ՛... Ժան չա՛տ կը սիրէ զայն, պիտի անիծէր ինձի ան տեղն... Ա՛հ անիծուա՛ծ սէր... Անիծուա՛ծ սէր...։

Ժ.

Մնողական սէր

Դժբաղդ աղջիկը, կուբցած իր սէրէն, պարապուորուած էր գոյել բոլորովին հոր մը հանդէպ ունենալիք իր սիրոյ, մեկնելու ոյժը ստանալու համար։

Գերի եղած այն կիրքին, զոր արդիւքները մեծցուցած ու աւելի՛ զօրեղացուցած էին, իր երջանկութիւնը մինակ անոր քով գտնալ կը կարծէր, զոր կը սիրէր, և այդ երջանկութեան հասնելու համար, մինչեւ հայրական անէծքին ենթարկուիլ ընդունած էր։

Սանդուխներէն վար իջաւ առանց գահավիժումի, բայց նաեւ առանց ոտ է վարանումի կամ սրտի մրմնջ մը զգալու։

Զօրութենէ մը մղուած, մաքնիսուած և կապուած կ՚երթար, որուն անկարող էր դիմադրելու։

Ո՞ւր կ՚երթար։

Մինչեւ ան տեղն մաքէն անգամ չէր անցուցած սա բանը։

Սակայն, ազնին սեմը հասած ատեն... Ա՛հ անիծուա՛ծ սէր... Անիծուա՛ծ սէր...։

Ժ.

Մնողական սէր

Դժբաղդ աղջիկը, կուբցած իր սէրէն, պարապուորուած էր գոյել բոլորովին հոր մը հանդէպ ունենալիք իր սիրոյ, մեկնելու ոյժը ստանալու համար։

Գերի եղած այն կիրքին, զոր արդիւքները մեծցուցած ու աւելի՛ զօրեղացուցած էին, իր երջանկութիւնը մինակ անոր քով գտնալ կը կարծէր, զոր կը սիրէր, և այդ երջանկութեան հասնելու համար, մինչեւ հայրական անէծքին ենթարկուիլ ընդունած էր։

Սանդուխներէն վար իջաւ առանց գահավիժումի, բայց նաեւ առանց ոտ է վարանումի կամ սրտի մրմնջ մը զգալու։

Զօրութենէ մը մղուած, մաքնիսուած և կապուած կ՚երթար, որուն անկարող էր դիմադրելու։

Ո՞ւր կ՚երթար։

Մինչեւ ան տեղն մաքէն անգամ չէր անցուցած սա բանը։

Սակայն, ազնին սեմը հասած ատեն... Ա՛հ անիծուա՛ծ սէր... Անիծուա՛ծ սէր...։

Ժան որոշած էր իրեն հին և ամենամամ ազգականներէն մէկուն, Պ. Վերոլէի տունը երթալ, և պատապարանի մը գտնալ հոնկէ։

—Պանդոգ փողոց, 45, պատասխանեց ան։

Կառապանը իր տեղը ցատկեց անմիջապէս, և տանձերը ձեռք առնելով, խարազանց ձիերը. կառքը առաջանալ սկսաւ։

Լիւսիէն, փողոցին անդիի եզերքը, լրագրավաճառի մը պզտիկ խանութին եաքն պահուրտած, ամէն բան դիտեր էր։

Կառքին թիւը կարդաց անմիջապէս։

—11615, ըսաւ ինքնին. աս իրիկուն կը հասկնամ թէ ո՛ւր կը գըտնուի ան։

Զուզեց հետեւիլ անոր, չնշմարուելու համար, մտածելով մինակ թէ, ի՛նչպէս կրնար իր գործերը առաջը ընել։

* * *

Թարգմ. ՇԱՀԻՆ

(Շարունակելի)

ԼՈՒՂԷԹԻ ՆԱՃԻ

*Այս ամենակարեւոր և անզուգական բառարանը որ հրատարակեր Մուսլիմ Նաճիի հեղինակութիւնն է, ամբողջովին տպուած և քիչ ժամանակի մէջ կրկին տպագրութեան արժանացած է։ Մուսլիմ Նաճի իր ունեցած բաղմակողմանի հմտութեամբ այնքան մեծ ծառայութիւններ մատուցած է Թուրք լեզուին ու գրականութեան, որ իրաւա՛մբ իր անունը խորին յարգանքը կը յիշուի այսօր թէ բոլոր Օսմանցիներէն և թէ արեւելքի լեզուներով հետաքրքրուող օտարազգի նշանաւոր անձնաւորութիւններէ։ Հանգուցեալ հեղինակին այս գլուխգործոցն որ Թուրք լեզուին մէջ գործածուած Արաբերէն Պարսկերէն և ուրիշ լեզուներէ առնուած բառերու և ոճերու իմաստ ու գործածութեան եղանակները կը բացատրէ սահուն, պարզ եւ դասական ոճով մը, կ՚արժէ որ մուտ գտնէ մը բոլոր վարժարաններուն մէջ։ Թուրք լեզուի բոլոր ուսուցիչներն ու ուսանողներն պէտք է մէկ մէկ օրինակ ի ձեռին ունենան անկէ։ ԼՈՒՂԷԹԻ ՆԱՃԻՆ լաթակազմ կը ծախուի առ այժմ զեղչուած գնով և միմիայն 25 դահեկան (բուն գինն է 40)։ Գաւառներու համար՝ փոխադրութեան ծախքն է 5 դահեկան։ Դիմել Ասքր գրատուն, Պապ Ալի Ճատտէսի թիւ 44։

ՄԷՑ ՄԸ ԱՉՔԷ ԱՆՑՈՒՑԷՔ

Որո՞ւ պէտք չէ՝ գուլպա, թաշկինակ, ֆանէլա, սեղմիրան, փողկապ և այլ ամէն տեսակ անհրաժեշտ պիտոյք և զարդեղէններ, ինչպէս նաև նոբելուկ ոտներ կանանց ու աղջոյց համար. և ասանք բոլորն ալ մաքուր և թարմ ապրանք բլալով մէկտեղ անմրցելի կերպով քիչ շահով կը ծախուին. ա՛ռ, գիտէ՞ք.

Կ. Պոլիս, մեծ տուկայ Քիւրքճիքեռու դրան կից 41-43 թիւ ԱԴԱՄ ՎԱՐԴԵԱՆԻ խանութը։

Դիմել նաև Ադամ Վարդեանի Սուլթան-Համամ Մխիթի դրամատան դէմի 58 թիւ մասնաճիւղը, ուր պիտի գտնէք ձեր ճաշակը գոհացնող դիմացկուն հագուստներ։

ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ

Պոլիս Զամմաճիքլար Եօխուշ Թ. 50 եւ Կալաթա,Եիւխէֆ Գալտըրըմ, 695

Զարդարեան եղբայրները՝ գոհացնելու համար իրենց Բերայէնակ յաճախորդները՝ մասնաճիւղ մը բացած են Կալաթա, Եիւքսէք Գալտըրըմ, Թ. 695, ուր՝ ինչպէս նաև Պոլսոյ գրատունը, կը ծախուին ամէն տեսակ և ամէն լեզուէ վեպական, դասական, գրական, նոր թէ գործածուած գիրքեր։ Կը գտնեն մատենադարաններ եւ գործածած գրքեր։ Կը պատրաստեն կազմի և տպագրական գործեր, ածանմիշտ ածան։ Կը գտնեն ու կը վաճառեն գործածուած գրշմարիտ գրքեր, հաւաքածոներ։ Պոլիս տպուած հանդէսներ և լրագիրներ որոնց մէջ գրական գեղեցիկ ժամանցներ կը գտնուին։ Մեծ գեղէր, տպարեկ վաճառում գրքերու, (երաշխաւորութեամբ)։ Վարձքով կուտան վեպական գրքեր որոնց ընթերցումը հաճելի է ձմեռուան երկար գիշերներուն մէջ։

ԿԱՂԱՆԴ ԿԱՂԱՆԴ

Կաղանդի առթիւ մեծ մթերք օրացոյցներու, ծոցի, գրպանի, յուշատետր, համառօտ, ընդարձակ Տարեցոյց, աղօթագիրք, ընտիր կազմերով, ոսկեզօծ թաւշեայ ևն. ևն.։ Միակ կեդրոնատեղի Մկրեան աղօթագրքերու ամէն կազմերով, 15, 22 և 30 ղրշ.։

ՈՒՐԻՇ ՏԵՂ Մի Դիմէք բայց եթէ Զարդարեան գրատունը, եթէ Պոլիս կը բնակինք՝ Զամմաքբլար Եօխգուշ աղրիւրին դէմ, Թ. 50. եթէ Բերայէնակ էք՝ Եիւքսէք Գալտըրըմ, Թ. 695։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ.—Ա. Յարութիւնեանի ԼԻՈՒԱԾ ՔՆԱՐը, սիրուն բանաստեղծութեանց հատոր մը որ պատիւ կը բերէ համակրելի հեղինակին։ Սիրուն կազմով և տպագրութեամբ։ Գին 5 ղրշ.։ 20—13

ԽԱՉԻԿ Մ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ

ՈՒՍՈՒՑԻՉ ՊԱՐԻ

Լաւագոյն պարող մը ըլլալու փափաքն ունեցող պարի սիրահարներու կատարելապէս գոհացում տալու համար, խիստ գիւրաւոյց մեթոտ մը պատրաստած է, որով չատ քիչ ժամանակի մէջ կրնան օգտուիլ, տեղեկանալով կարգ մը պարերու ինչ որ պէտք է. ի հարկին պատրաստ է նոյն իսկ հիւանդներ, այսինքն մէկ տարողի օրուան մէջ լաւ մը սովրեցնելու երաշխաւորութիւնը ստանձնել։

Դասախօսութիւնք մասնաւոր տուներու մէջ։

Դիմել՝ Մեծ Շուկայ, Գալաթասարայ պաղը։ Սեբէթճի խանի կարգ Ֆէսճի Սեպուհ աղայի խանութը։ 12—20

Տէր և Տնօրէն
ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ Ֆ. ԳԱՍՍԷՐԵԱՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ
ՆՇԱՆ Կ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆԻ

ՏԱՐԵՑՈՅՑԸ

43 Պատկերներով զարդարուած
կը պարունակէ

ՔԱՍԻՄի արամիտ յօդուածները մեր ընտանեկան բարքերու վրայ,

Ա. ՓԱՆՈՍԵԱՆի ամէնէն սիրուն ոտանաւորներէն մէկ քանին,

Մ. ԳԱԼԷՆՏԷՐԵԱՆի Ակնցիի նոր թիփերը. Սուրբիտեա բանայիրի պատմութիւնը՝ Ակնցիներու բերնէ եղած, եւ թէ այդ տոհմակիցները ինչպէս կը մեկնեն հեռագիրը, Ֆօնոկրաֆը, եղեֆտրականութիւնը, եւն։

Եւրոպական բոլոր Վեհապետներու եւ Վեհապետուհիներու պատկերներն ու անոնց իրարու հետ ունեցած ընտանեկան կապերը։

Նաեւ զուարճալիքներ, առածներ, վէպեր, օգտակար գիտելիքներ, եւն։

Գին 5 դահեկան || Թղթատարով 6 դահ.
ՆՇԱՆ Կ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ, ՊԱՊ-ԱԼԻ ՃԱՏԷՍԻ 38

ՉԿԱՐԴԱՑԱԾ ՄԻ�simՆԷՔ

Արիւնը, ոսկորները, ջիղերը, ակռաները և մարդուս կազմուածքին ուրիշ մասերը որոշեալ քանակութեամբ ՖՕՍՖՕՐ կը պարունակեն որ մարմնոյն առողջութիւնը պահպանելով անդամներուն կանոնաւորաբար աշխատելուն կ՚օգնէ։ Այս Ֆոսֆորը որ թանկագին մարդկային կազմուածքին համար, շատ անգամ կը քիչնայ հիւանդութեանց պատճառով և այն անձը որ կորսնցուցած է մարմնոյն ֆոսֆորը, տեւապան տկարութեանց կ՚ենթարկուի։ Ուրիշը կը տկարանայ, ջիղերը կը թուլնան, ծունկերը կը կարտին, ամբողջ մարմնոյն և գլխաւորաբար ուղեղին ռէջ յոգնութիւն կը զգայ, սիրտը կը որոփէ և դեռ այս կարգէ՝ շատ մը անանգստութիւններէ կը տառապի։

Կորսուած Ֆոսֆորը կրկին արեան մէջ մացնելու և զայն զօրացընելու համար, բժիշկներ երբ հնարք մը կը հորէնին, այս տարի Բարիզի առաջնակարգ քիմիագէտ Պիլեօն՝ Օ վՕ ԼԷՍԻԹԻՆ ՊԻԼԵՕՆ անուամբ գեղ մը հրատարեց որ կորսուած ոյժը կատարելապէս կը մտցնէ արեան մէջ, ջիղերը-ոսկորներն ու մարդուս կազմուածքը կը զօրացնէ, և մարմնոյն դիւրաշարժութիւն կուտայ։ Անոնք որ իրենց ուղեղն ու մարմինը յոգնեցուցած են, անոնք որ գեղծումներու պատճառով անկարողութեան մատնուած են և վերջապէս անոնք որ ոյժի պէտք ունին, անհրաժեշտ է որ Օ վՕ ԼԷՍԻԹԻՆ ՊԻԼԵՕՆ Ο vo-lécithine Billon առնեն։ Օ վօ լէսիթին Պիլեօնը որ ամէնէն ազդու գեղն է շաքարախտին, ընդունուած էր Ֆրանսայի բժշկական Ակադէմիէն և՝ ծախուի մեծ դեղագործներու ու դեղավաճառներու քով։

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԷՖ. ԳԱՍՍԷՐԵԱՆ

Միւմիլյ՝ օն պիր սէնէ մուգատ, մէքթէպի Հուգուգը Շահանէլն պա շահատէթնամէ, խուրուճ իթմիշ, վէ զայրեթ ու իսթիգամէթիյէ հէր քէսին հիւանիւ թէվէճիւհ վէ էմնիյէթինի գազանմըշ։ Երպապը նամուս վէ լիյագաթատան վէ պերինէի սընրֆ տաւ վէ վէքիւէրինէն մա՛ռուֆ պիր զաթ որը։

Քէնարլէրի՝ հէր նէվ Շերի, Հուգուգ, ճէզա վէ Թիճարէթ տավալարընը տերեօնտ իտեր։

Պիր մէպլաղը մալիմ մուգապիլինէ տալթը տալուգ վէ սէնէլիք ապոնէ գայտ վէ գապուլ իլէր։

Տավալարը հագգընատ ալճանէն մալիմատ ալմագ իսթէնէլերէ պէյանը ըլ, վէ իթալը մալիմատան գաչրնմագ։ Էքսէր տավալարտան բէչին իճրէթ ալմարդը կկան, բէք չօղալարընը տատ սուլէն թէվիյէտ գուսուր էլէմէզ։ Մ՝ապահլարը օտաթ 3—6եա վէ ագշամլարը տախի 10—12լ գատար եատըրխանէտ պուլունուր։

Իտարէխանէտի՝ Պապ Ալի ճատէսինէտ Մուսուլ խանընտա 22, 23 վէ 24 նումէրալը օտալար տաբ։

ՍԻՆԿԷՐ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԱՆ
THE SINGER MANIFACTURING Co.

ՍԻՆԿԷՐի կարի մեքենաները գուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքներ, դերձակներն ու կօշկարարներն լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական և չքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր՝ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն ՍԻՆԿԷՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ վաճառատուններուն մէջ։

ԲԵՐԱ՝ 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց թիւ 343 և 343 կրկին։ 2. Մեծ փողոց, կալաթա Սէբայի դիմաց։

ԿԱԼԱԹԱ՝ 1. Սինկէր խան, թիւնէլին ետեւ։ 2. Թրամվէյի կայարանին դիմաց։

ՊՈԼԻՍ՝ 1. Սուլթան Համամ թիւ 2։ 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13։

ՍԿԻՒՏԱՐ՝ Զարլը պոյը թիւ 120։

ԴԱՍԵՐԸ ԵՒ ՆՈՐՈՂՈՒԹԻՒՆՔ ԶԻՐ

Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի, Բերա, Մեծ փողոց թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ Օղլուի տունը։

Կեղծերէն զգուշանալու համար վերի նշանին ուշադրութիւն ընելու է։

ՁԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻՆ

ԿԵՆԱՑ, ՀՐԴԵՀԻ, ԾՈՎՈՒ

ԿԱՅՍ. ՔԱԳ. ՍՈՒԱՆԶՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ, Ի ՎԻՒՆԱ 1860ԻՆ
Գրասենեակ Հաճօրլուլ խան, թիւ 52, 53, 54, 55, 56
ԼԻԱԶՕՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ՝ Գ. ՅԵՐԱՏԵԱՆ

Ձէնիքս Օթրիշին Ընկերութեան կենաց ապահովագրութեան օրինակ մը.—

35 տարեկան մէկը որ կ՚ուզէ ապահովագրուիլ Ձէնիքս Օթրիշին ընկերութեան 20000 ֆր.ի և քսանհինգ տարուան համար, տարեկան 925.80 ֆրք. պիտի վճարէ. ու պայմանագրումն պիտի ստանայ 31266 ֆրք. հնգուն դրամ ամբողջովին։ Իսկ եթէ մեռնի զոր օրինակ, 10 տարիէն իր ժառանգորդները անմիջապէս պիտի ստանան 21314.62 ֆր.։

Այս ամէն գումարներ ԱՆՈՒԱՆԱԿԱՆ չեն, այլ ԻՐԱԿԱՆ, և Ձէնիքս Օթրիշին ընկերութիւնն այս գումարներուն վճարումն կ՚երաշխաւորէ իւր բոլիսով։

Ա՛ԻԹՆԹՕՆ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՎԷ ԷՕՍՐ ԻՂՈՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱՍԸ

1828 Վէ 1829ՏԱ ԹԷԷՍՍԻՍ ԻՏԻԼՄԻՇ

Բարիսէ Բլաս Վանտօմաս, 9 նումէրալու տաբէի խուսուսի։

ՀԱՐԻՒ ՇԻՐԳԷՊԻ

Սէրմաեէ վէ իխթիեաթ 107,000,000 ֆր.
Սէնէնին մագպուզաթը 21,000,000 »
Էօտէնէն զիեան 252,000.000 »
Սիկուրթալը խանէլէրին գէյմէթի 19,000,000 »

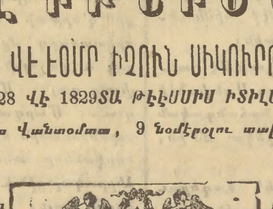

ԷՕՄՐ ՇԻՐԳԷՊԻ

Սէրմաեէ վէ իխթիեաթ 153,000,000 ֆր.
1900 մագպուզաթը 17,000,020 »
Էօտէնէն զիեան 120,000,000 »
Սիկուրթալը էօմիւր 260,000,000 »

ՊՈՒ ՇԻՐԻՐԷԹ զաեէթ միւսաիտ չէրաիթ իլէ Թուրքիատա սիկուրթա գայտ իտէր էՕՄՐԻՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱՍԸ տախի միւխթէլիֆ սուրէթատ վէ խուսուսի էհվէն։

Ֆիւեաթլա էօմիւր սիկուրթա իտէր։

ՇԻՐԻՐԷԹԻՆ ՊԱՆԴԱՍԸ «Պանդ Օթթօման» օլուպ, Սթանպոլ Ամանսը տախի Կալաթատա «Պանդ Օթթօման» գարշըսընտա տուր։

ՆՈՐԹ ՊՐԻԹԻՇ ՐՈՊԵՐ ՎԷ ՇԻՐԻԷՔԵԱՍԸ

ՄԷՐԲԷԶ ՏԷԲՕՍԸ

Էսկի Զապիյէ ճաստէսինէտ Թօմսօն խանընտա

Տաեանզալը, պիչիմի վէ զէրաֆէթիյէ մասրուֆ օլան արալան վէ Թէրազիի խալիս Ինկիլիզ լասթիգ գալօշլարընը պու սէնէ տաեա մէթին վէ զարիֆ պիր սուլէթատ իմալ իտիլմիշ տիր։ Թօքատան ստամուն ալմագ իսթէյէն տիւքքանընը էսկի Զապիյէ ճաստէսինատ Թօմսօն խանընտա քանին մէրքէզ սէրօմզա կէլուպ միւպայատ իյլէտիքլէրինատ հէմ քէնարլէրինի վէ հէմ տէ մուշ-Թէրիլէրինի Մէհմուն իթմիշ օլանգալար տուր։ Բէրաքէնատ սուրէթիյլէ միւպայատ իտէնէք օլան էհալիի սիւհթէրէմէ՝ պալէտաէի մարգա իլէ մէնգուշ օլան պիրինտի նէվ խալիս Ինկիլիզ լասթիգ գալօշլարատան իշթիրա էյլէտիքլէրինատ, հէր վէհէլէ մէհմուն վէ միւսթէֆիտ օլանգալարը Թէմին օլունուր. լասթիգ գալօշլարընը՝ ումումմ լասթիգ գալօշ տաթան տիւքքանընը՝ լասթիգ գալօշ տաթան տիւքքանընը իսաթ գարընտա 29 եվ 30 նումէրօտա Բարատանօղլու վէ չիրէքքասը տուր։ 24—19

ՈՒԷՍԹԸՐՆ

TORONTO WESTERN LONDON 1851

ԲԱՐԵԱՄԷՆԹՕՆԸՆ ԳԱՐԱԲԸ ՄԱՆՍՈՒԹԵԱԼԱՅՕՐՈՆԹՕ ՎԷ ԼՕՆՏՐԱՏԱ
1851ՏԷ ԹԷԷՍԻՍ ՕԼՈՒՆՄԸՇ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ԻՆՍԻԼԻԶ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Թազմին օլունան զիյանլարընն մէճմուի	ինկ. լիրա 6,000,000
Մէվճուտ ագչէ վէ հասըլաթը սէնէվիյէ	» » 1,250,000
Գեամիլէն Թէէտիյէ օլունմուշ սէրմայէ	» » 410,000

Թուրքիա չիւպէսինին միւտիրի ուսմամիսի. ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ Իսթանպոլ, Պահճէ Գաբու, Անանիատ խան, Ն՝ 20, 21, 22։

Թաչրալարտա իչկիլիզար վէ միւթէկէր ամէնթէլէր արանըլմագտա տուր ԻՍԹԱՆ.— Շէէրիմիզին էն մասրուֆ Ֆրանսըզ վէ Ալման գումանիալարընն սէրմայէսի հասըլաթընա նիսպէթէն 100 % օլուռը հալատ Ուէսթբրընքի 125 % տիր։ Իչթէ պու հագիգաթ Ուէսթբրն բագիպլէրիմէ թէֆէվվիզ էթմէմէյէ էն պէօյիւք թէէմինատ տուր։

ԱԹԼԱՍ

ATLAS

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ 1809ԻՆ
ԺՕՐԺ Գ. ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ
ՕՐՈՎ

	Անգլ. ոսկի
Դրամագլուխ.—	3,437,000
Արկածելոց վճարուած.—	15,000,000

Այս ընկերութիւնը յանձնարարելի է իր գործառնութեանց ընդարձակութեան և վճարումներուն կանոնաւորութեան համար։

ԶԱ ՍԻԹԻՍ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Փոխադրութեան ճիւղ

Դրամագլուխ	5,000,000 ֆր.
Պահեստի դրամագլուխ	1,000,000 »

Ապահովագրութիւն Մովի, Ցամաքի և Գետի ճամբորդութեանց Շոգենաւով Առագաստանաւով, Բեռնանաւով և երկաթուղիով։ Դիւրամատչելի պայմաններ և սակագիններ։

ԶՈՒԻՑԵՐԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԿԱՏԻ ԴԷՄ
Վէնթէրթիւրի մէջ հիմնուած

Այս Ընկերութիւնը յանձնարարելի է իր չատ դիւրամատչելի պայմաններովը արկածներու մասին։

Գրասենեակ Պոլիս, Թոմրըճ խան, թիւ 11

Դեր - Գործակալ ՆՇԱՆ ԺՕՐԺԻԱՆՑԻՆ
Ընդհ. Գործակալ ԺՕՐԺ ՆԱՔԻՐԱՆ

ՊԱԼԳԱՆ

ՍՕՖԵԱՏԱ ՄԻԼԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԾԻՐՔԷԹԻ

ԵՐՄԱՑԷ, ԻՀԼԻԻՅԱԹ, ԹԷՄԻՆԱԹ ՖՐ. 7500000

1899առ մէրի իւլ իսթա	էօմիւր սիկուրթաստ պէտէլի ֆրգ.				19,534,276
» »	»	»	»	»	460,267,203
» »	»	»	»	»	1,433,965

Էօմիւր էուէրինի վէ չօճուգլար իչիւն միւթէտիլ չէրաիթ իլէ սիկուրթա ազա իտէր

Ճանկըն էուլը հէր նէվի պինա վէ էյնա իլզէրինէ սիկուրթա ազա իտէր։

Նէթիյնի էուլտէնա էուլը մալ, էվլադը նազարիյէ վէ վաբոր սիկուրթալարը գապալ իտէր։

Հիսէսատարանա՝ 1896առ 18½%, 1897առ 18%, 1898առ 18%, 1899առ 16% թէմէթթիւ թէվզի իթմիշ տիր։

Շիրքէթին Պանքէրլերը՝ (Տէրասատէթատ Գրէսամ Լիօնէ, (Լօնտրատատ Անկլօ Աւսթրիան Պանգ, (Սօֆեատատ Գոնգ Նատիոնալ Պիւլկար։

Թաչրալար իչիւն միւատաիա վէ միւթէպէր ամէնթէլէր արանըլըյոր Թիւրքիա իչիւն ումումի ամէնթէ պէր քէֆալէթի ամէնթէլէր արանըլըյոր
ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ
Գալաթա, Մէր թէպանի ոգագ ճէսիտխան

ՄԻՀԻԹԷՐԷՄ ՄԻՀՃԹԷՐԻԼԷՐԷ ԿԻՀԶԷԼ ՊԻՐ ՀԷՏԻՅԷ

ՎԱՔՍԻՆ

ՍՈՒՍՈՒՋ ԵԱՆԱՆ ԻՏԱՐԷ ԳԱՆՏԻԼԻ, ՀԷՐ ԵԷՐՏԷ ՍԱԹԼԸՐ

Թագիիտէրհնէն սագընընոզ

Մէզքիր իտարէ գանտիլին բաղպէթը ամամիեէէ մաղնար օլտուղունը կէօրէն բագիպէր թարաֆընտան թագիիտլերի իմալ վէ ֆիրուկի իտիլմէքտէ օլտուղունտան, գուեթուլար իւլէրինատէ մէօր պուլունան ֆրանսըզճա (վաքսին) քէսիլմէսի իլէ ֆապրիգամըզդը իչպու մարգարինատի Ֆիիրրիի ԱՐՋԸՆ իւզէրինէ վաղ օլտուղան գանտիլին բէմմինէ արգագաթ իթմէէրի թավսիեէ օլունուր։

24 գունու եագաբգալարընը, կէթիրէճէքլերի գունուլար տէրունինատ պուլունան ուսուլը իսթիմալէ տարր սարը քեաղրալարա իսպաթ իսէնլերէ՝ մալիամ օլան հէտիեէ վէրիլէճէք տիր։

Պիւթիւն մէմալէքը Օսմանիէ իչուն մէզքիր ֆապրիգանընն վահիա չիւպէսի իսթանպոլա Սուլթան Համամնատա Հաճօրլուլ խանընդը իւսթ գաթընատա 29 եվ 30 նումէրատա Բարատանօղլու վէ չիրէքքասը տուր։ 24—19